

Polŋ nyegãaŋ seβε maŋ há Ɔrɔmutaamba-i Nelmuoyamma

Ɔrɔmutaamba nuɔ Diilonŋ-nelma-i nuɔmba naŋ wulaa aa hũu-ma. Polŋ nuɔ ba maama-i du-maanŋo-na, uŋ juɔ'a u kã, u nyegẽŋ seβε daayo-i duɔ tũnu-bei wuɔ u ka kã ba terienŋu-na ka jaal-ba.

Pol firiinu *Neldɔdɔlma-i baa-ba seβε daayo-na. U nelma-i hiere ma kãa ka jũŋ nelma diei nuɔ; wuɔ *Yuifuyienŋ nuɔ o, Yuifuyienŋ nuɔ sɪ o, da ŋ haa ŋ nanŋa-i Yesu-i-na yonŋ, Diilonŋo tuɔ kãŋ-ni nelviinŋ nuɔ aa u *Yalle ta di kãyã-nie ŋ wuɔsaanŋu-na (sap. 1-8).

U piiye Yuifubaa-ba maŋ ciinaana Yesu-i ba kũŋgu-i: Wuɔ baŋ ciinaana Yesu-i, Diilonŋo firiinu u huɔŋga-i baa *niɛraamba maŋ hũyãa u maama-i a kor-ba. U cie kufanŋu-i a pigãaŋ wuɔ nuɔmba-i hiere ba maama dɔlnu-yuɔ, u sa ce cieluɔ. A ce dumaanŋo-na u saa bi nanna Yuifubaa-ba-i. Yiinŋu dii baa yiinŋu ba ka hũu Yesu maama-i aa Diilonŋo kor-ba (sap. 9-11).

U bi tagaaya pigãaŋ Diilonŋ-dũŋ-baambaŋ saaya ba waa dumaa ba-naa nuɔ, baa baŋ bi saaya ba bel banamba-i dumaa tiɛnamma-na (sap. 12-15). U perienŋ u seβε-i baa jaalupãlle, aa cira ba ta ba cãrã Diilonŋo-i ba hã-yo u wuɔsaanŋu-na, aa duɔ hi ba terienŋu-i ba kãyã-yuɔ u cor baa u hũmelle-i (sap. 15-16).

Jaaluŋgu

1 Muɔ Pol, muɔmei nyegãan seɓe daayo-i. Yesu-Kirsa cãarãŋ muɔ. Diilonɔ ciε-mi Yesu *pɔpuɔrbilon muɔ aa bɔ-mi mi denj mi ta mi wuɔra mi wanj u *Neldɔdɔlma-i baa nuɔmba-i.

2 Nelma famma-i Diilonj uŋ pãa ma nuŋgu-i ku bãanɔgu cuɔ. Wuɔ ciε u *pɔpuɔrbiemba yaa nyegẽŋ-ma u seɓe-i-na.

3 Ma vii u Biɛŋo yaa-i Itienɔ-i Yesu-Kirsa-i. A saa baa u nelbilosinni-i, u waa jãmatigi *Davidi hãayɛlŋo.

4 Nga uŋ kuu aa sire, *Diilonj-Yalle pigãan wuɔ Diilonj-Biɛŋo kelkel.

5 Fuɔ barguɔ yaa nuɔ-i Diilonj uŋ ciε baa-mi a ce-mi u pɔpuɔrbilon muɔ u yerre fafaanɔgu maama-na, nuɔmba-i nilɛiŋa-na hierɛ ba da ba haa ba nanɔga yuɔ aa ta ba nu u nuŋgu-i.

6 Diilonj uŋ biɛ namaa namanj a hã Yesu-Kirsa-i, na nuŋgu bi dii nuɔŋ daaba-na.

7 Diilonj uŋ dɔlaa namaa namanj Ɔrɔmu-i-na hierɛ aa bi-na ce-na u baan namaa, mi nyegẽŋ seɓe daayo-i da mi hã namei.

I To-i Diilonɔ-i, baa Itienɔ-i Yesu-Kirsa-i ba kãyã-nei aa fɛ na hɔmmu-i.

Pol taara u ce horre baa Ɔrɔmɔtaamba-i

8 Mi ka jaal Diilonɔ yaa igẽna na maama-na, Yesu-Kirsa barguɔ-i-na. Hama-i nuɔ-i? Ku yunɔgu yaa daaku: Nilɛiŋa-na hierɛ ba wanj na Diilonj-hũmellen-kũŋgu-i.

9 Yinni manj jonj na maama sa karaanu-miε mi Diilocãrãlle-na; Diilonɔ yaa mi siɛra. Mi wanj u Biɛŋo *Neldɔdɔlma-i baa nuɔmba-i, kuu dii ŋaa mi cãa Diilonɔ-i baa huɔŋga diei yonj.

10 Mi bi cārã-yuɔ bāanɔŋgu-i baa isuɔŋgu-i, wuɔ duɔ siɛ, u yaŋ mi da kā na wulaa.

11 Mi gbu mi taara mi da na yufelle a cal Diilonɔ sām̄ma-i baa-na ku yaa fōŋgũɔ ka da-nei.

12 Mi taara mi cira: Da mi kā i ka da i-naa, i ka gbāa dii sirɛiŋa i-naa nuɔ i Diilonɔ-hūmelle wuɔsāanɔŋgu-na.

13 Tobinɔ namaa, mi taara na suɔ wuɔ miŋ duɔŋ ta mi dii yinni-i wuɔ mi kā na terienɔŋgu-na ku yuu niele, ŋga ji hi baa nyunɔgo, mi saa hi da mi fɛɛɛ yogo. Mi taara mi maacemma da belle na hɔlma-na ŋaa maŋ daa belle dumaa yammu nammu-na.

14 Mi saaya mi hi nuɔmba-i hiere baa Neldɔdɔlma-i: bamaŋ yufienɔ-i puurii baa bamaŋ yufienɔ-i saa puur, ka cor baa bamaŋ suyaan yiɛŋgu-i baa bamaŋ sa suyaan yiɛŋgu-i hiere.

15 Ku'i ciɛ mi ta mi taara mi ka waŋ-ma baa namaa namaŋ bi dii tɛna Ɔrɔmu-i-na.

Fōŋgũɔ dii Neldɔdɔlma-na

16 Senserre sa da-mi baa *Neldɔdɔlma wamma-i. Ma yaa Diilonɔ fōŋgũɔ-i. U ce ma yaa-i u kor bamaŋ hūyāa-ma hiere, a doŋ *Yuifubaa-ba-na ka cor baa *niɛraamba-i hiere.

17 Neldɔdɔl daama pigāan Diilonɔ uŋ kāŋ nuɔmba-i dumaa nelviimba. Viisinni da Yesu yaa nuɔ-i yon; da ŋ haa ŋ nanɔga-i yuɔ, Diilonɔ tuɔ kāŋ-ni nelviin nuɔ ŋaa maŋ nyegāan dumaa u nelma-na wuɔ: «*Umaŋ duɔ haa u nanɔga-i Diilonɔ-na, nelviinɔ; u ka kor.*»*

Nelbiliemba cal ba cor

* **1:17** Abakuke (Habaquq) 2.4

18 Diilonɔ tɔyãa dii dɔrɔ-i-na aa tuɔ pigãan nelbiliemba-i wuɔ u huɔnga duu baa-ba, kɛɛ ba sa kãn-yo aa ba sa bi tiraa ce u huɔnga-i. Ba ce ba maacembabalamma-i ba fɛna ninsonɔ-i.

19 N siɛ suɔ wuɔ kumanɔ gbãa suɔ Diilon-kũngu-na, ku saa fuo-bɛi. Diilo fuɔ fɛɛ yaa pigãan-ba baa-ku.

20 U pigãan-ba baa-ku niɛ niɛ? Molonɔ yufelle saa haa Diilonɔ-na dede, nga diɛ ne unɔ hielaa miwaanɔ-i dumaa dii ku huɔngu-na ji hi baa nyunɔgo, i da u sinni-i baa u himma-i u maacemma-na. A ce dumaanɔ-na nelbiliemba siɛ da ãntãalãmma.

21 Ba suyaa Diilonɔ-i aa yagar ba sa dii u nunɔgu-i ku diima, ba sa jaal-o ku jaalunɔgu. Ba yunni kuu aa yan-ba, ba añjoguɔma piɛra-bɛi dii-ba kukulma-na.

22 Ba daa niɛ sɪ ba cɛ a ne da ba milãanɔ.

23 Ba birii yanɔ Cagaan-Diilonɔ manɔ sa ji kãan terienɔgu aa sisinɔ nelbiliemba baa bɪmbaamba-i ta ba buol. Huriimba-i dii, baabũulãamba bi dii. A ne da tãmmaɔn-bɪnkũngu sa cɔ.

24 Diilonɔ daa-ma dumɛi u yan-ba ba fɛɛnɔ nuɔ ba kakarkuonɔ-maacemma-na ba ta ba ce kumanɔ dɔlaanunɔ-bɛi. Ba tɔyãa ku yaa nuɔ-i ta ba ce senda-wɛima-i ba-naa nuɔ.

25 Ba yaanɔ Diilonɔ ninsonɔ-i aa cu coimanɔ huonɔnu. Diilonɔ unɔ hielaa bɪmbɪnni manɔ, ba buol ni yaa-i aa ta ba pã niipãnni ba hã-ni aa bir yanɔ umanɔ hielaa-ni. A ne da u yaa saaya gbɛliɛma hɔnni manɔ jɔnɔ. Ma ciɛ!

26 Diilonɔ daa-ma dumɛi u yan-ba ba fɛɛnɔ nuɔ ba ta ba ce ba senda-wɛima-i. Ba caamba birii yanɔ bɛmɔba-i aa ta ba galla baa ba nacaamba.

27 Bɛmɔba-i maaduɔma, ba yaanɔ caamba-i aa ta ba ku ba-naa maa-na. Ba naanɔ bɪnɔwosɪnninɔ; ba

galla baa ba nabɛmba. A ce dumaanjo-na, ban taaran kuman ba da-ku.

²⁸ Ban juɔ'a Diilonj-maama saa hi-ba, Diilonjo naa u yan-ba baa ba anjogɔbabalamma-i ba ta ba ce kuman saa saaya cemma.

²⁹ Balaanjo-i hiere ku gbuɔra ku-naa bei. Ba sa funun suɔ ban bin kuman anfafamma-i gbula: cancaaya'i daayo, hɔbabalanja'i daaka, nene-munju'i daaku, nelkoll'e daade, beru'i daadu, huhurma'i daama, balaanjo'i daaku. Ba yaa sikuɔntaamba,

³⁰ yebiɛnataamba. Ba bigaɗ Diilonjo-i, bubɔlaamba, bombolmantaamba, fofortaamba, ba hinu kuubabalaanjo cemma'i ɗaa bige-i, ba sa nu ba bincɔin nunju.

³¹ Ba yunni kuu aa yan-ba, ba sa kɗ yaduɗɗa, hɔduraamba, ba sa ce hujarre nelieɗ-na.

³² A ne da ba suyaa wuɔ Diilonjo wulaa, baman cieɗ kuman daaku temma-i, ba saa baa kuliinju! Nga ba suuye ba yufieɗa-i ta ba ce-ku, aa tiraa ta ba dii sununju ba hɗ baman cieɗ-kuɗ.

2

Diilonj un ger duma

¹ Nuɔni man daan nelma ɗ cal banamba-i, da ɗ fie waa nie nie, ɗ sie kor. Da ɗ ta ɗ cal banamba-i, kuu dii ɗaa ɗ cal ɗ fere. Hama-i nuɔ-i? Naa dii kuuduɗɗu yaa hiere.

² I suyaa wuɔ baman cieɗ maacembabalan daama temma-i, Diilonj un haa kuman bei, u ninsoɗo.

³ Nuɔ da ɗ ta ɗ cal banamba-i, aa bi ta ɗ ce ba temma-i, ɗ yuu wuɔ ɗ ka kor Diilonjo wulaa wei?

4 Sisɔ Diilonɗ un gbuu fūnun fa aa waa hɔhinantienɗo, nanɗ daa kufanɗu-i ānsɔsɔmma wei? N̄ saa suɔ wuɔ u fafaanɗu saaya ku ce η bir η ciluɔ-i wei?

5 Nga nin'a η sa nu baa η tūnni-i, aa yagar wuɔ η siɛ bir η ciluɔ-i, nanɗ fere'i taaraayan yaahuolba-balanɗo-i η hã η fere Diilonɗ un ka pigāan nuɔmba-i u jâyamma-i yiinɗu manɗ nuɔ-i. U suɔ u pã.

6 U ka pã neliɗo neliɗo baa u maacemma sulu-i.

7 Bamanɗ vaa ba fere baa ānfaanɗo-i Diilonɗo duɔ gbɛliɗen-ba aa da ba da cicɛlma manɗ sa tɛɗ dede-i, ma ka dɔl-ba.

8 Nga bamanɗ puu bubuɔsinni baa-yo, bamanɗ ciinaana ninsonɗo-i aa faya ba fere baa āmbabalma cemma-i, u ka pigāan-ba u jâyamma-i.

9 Bamanɗ ciɛɗ āmbabalma-i, ba ka da yaahuolo-i baa muliɛma yar-ba. A donɗ *Yuifubaa-ba-na ka cor baa *niɛraamba-i hiere.

10-11 A ne da umanɗ ciɛɗ ānfafamma-i, duɔ fie tuɔ hel hie, Diilonɗo sa ce ciɛluɔ; u ka gbɛliɗen kutienɗo-i aa ce-yo bɔi aa fɛ u huɔnɗa-i. A donɗ Yuifubaa-ba-na ka cor baa niɛraamba-i hiere.

12 Bamanɗ saa suɔ *Moisi *ānjɛnamma-i aa ta ba wuɔ ba cāl, Diilonɗo ka caa-ba; nga u sa ka ne ānjɛnamma aa caa-ba. A ne da bamanɗ suyaa-ma hiere aa suuye ba yufienɗa-i ta ba wuɔ ba cāl-ma, u ka yuu-ba saa baa ma yaa-i aa caa-ba.

13 Baa na ta na ne wuɔ sɪ bamanɗ nuɔɗ ānjɛnamma-i yonɗ ba yaa nelviimba-i Diilonɗo wulaa; ba'i sɪ. Bamanɗ wuɔyaan ma hūmelle-i di kūnɗu-na hiere, ba yaa nelviimba-i.

14 Na saa da, ānjɛnamma si dii baa niɛraamba-i,

ɲga ba suɔ-ma ba karnu ba wuɔ ma hūmelle-i. Maɲ fiɛ'a maa si dii baa-ba ba nammu-na, maa dii ba hɔmmu-na.

¹⁵ Dumaanɔ-na, ba ciluɔ pigāanɲ wuɔ ānjinammanɲ taaranɲ nuɔmba ta ba ce kumanɲ, kuu dii ba hɔmmu-na. A naara kufanɲgu-i, ban suɔ ānfafamma-i bɔ-ma āmbabalma-na, ba hɔmmu sa hūu-ma ba ce mananɲ temma, ku bi pigāanɲ wuɔ ānjinamma dii ba hɔmmu-na.

¹⁶ Gēɲgeryiɲgu-na, mafamma-i hiere ma ka suɔ. A saanu baa miɲ wanɲ *Neldɔɔɔlma maɲ, yiɲgu fanɲgu-na, Diilonɔ ka ce Yesu-Kirsa gɛr nuɔmba yun-maama-i. Mamanɲ fuyaa hiere, ma ka hel bomborma-na.

Yuifubaa-ba-i baa ānjinamma-i

¹⁷ Nuɔni maɲ wuɔ nuɔ *Yuifuyiɛɲ nuɔ, wuɔ nanɲ suɔ *Moisi *ānjinamma-i, ɲ kaal ɲ fɛrɛ wuɔ Diilonɔ-i namaa wuonɔ,

¹⁸ ɲ suɔ Diilonɔ kusūɲgu-i, aa ānjinamma ciɛ ɲ ta ɲ suɔ kumanɲ faa cemma.

¹⁹ Nuɔni maɲ wuɔ nuɔnei diyaanɲ nuɔmba-i hūmelle-na, wuɔ nuɔnei puuriɲ nuɔmba yu-fieɲa-i,

²⁰ wuɔ nuɔnei pigāanɲ bamanɲ sa suyaanɲ kuyunɲgu, wuɔ nuɔnei kalaanɲ bamanɲ sa suyaanɲ yiɲɲgu, wuɔ ānjinamma ciɛ nanɲ suɔ nelma-i hiere baa ninsonɔ-i hiere.

²¹ Nuɔni maɲ hāalāayāɲ banamba-i, bige-i ciɛ ɲ sa hāalā ɲ fɛrɛ? Nuɔni maɲ wuɔ cuoyunɲgu saa fa, bige-i ciɛ nanɲ ta ɲ cuo?

²² Nuɔni maɲ wuɔ *fuocesɪnni saa fa, bige-i ciɛ nanɲ ta ɲ ce-ni? Nuɔni maɲ sa taaraayanɲ ɲ da

tɪnni-i baa η yufelle, bige-i ciε η ta η biε bimbɪnni-i tɪnniη-dũnni-na?

²³ Nuɔni maη kaalaan η fεε wuɔ ānjɪnamma dii baa-ni, bige-i ciε η ta η cāl ma wuɔsaanɓu-i η bɪɛna Diilonɔ yerre-i.

²⁴ Diilonη-nelma gbaraa-ma wuɔ: «Namei ciε *niεraamba sa kāη Diilonɔ-i.»*

²⁵ Da η ta η wuɔ ānjɪnamma-i, yunɓu dii η *jamma-na. Nga da η'a η sa wuɔ ānjɪnamma-i, yunɓu si dii η jamma-na.

²⁶ Naa umaη duɔ saa *jā aa tuɔ wuɔ ānjɪnamma-i fafamma, ku ce Diilonɔ ka ciina-yuɔ wuɔ u saa jā wɛi?

²⁷ Terienɓu fanɓu-na, nuɔni maη jāa aa ānjɪnamma seɓe waa baa-ni aa η sa wuɔ ma hūmelle-i, fuɔ maη saa jā aa tuɔ wuɔ-de u ka cira η cālāa cemma.

²⁸ Da η nu wuɔ Yuifuyiεηo-i, yufien-nemma sɪ; aa *sɪnjāanɓu-i pādorre sɪ.

²⁹ Nga da η nu wuɔ Yuifuyiεηo-i, ba suɔ-yo u huɔη-na. Aa da η bi nu wuɔ sɪnjāanɓu-i ba da-ku η huɔη-na. *Diilonη-Yallen-sɪnjāanɓu yaa kufanɓu-i, ānjɪnamman-sɪnjāanɓu sɪ. Yuifuyiεη fuɔ temma-i nuɔmba sa gbeliεη-yo, ηga Diilonɔ'i gbelaan-yon.

3

¹ Terienɓu fanɓu-na, yun haku-i dii Yuifusɪnni-na? Yunɓu dii sɪnjāanɓu-na wɛi?

² Yunɓu dii Yuifusɪnni-na bāmbāale. Diɛlā-kūŋgu yaa daaku: Diilonɔ diyaa u nelma-i *Yuifubaa-ba nammu yaa nuɔ-i.

* **2:24** Isayi (Ésaïe) 52.5

³ Baŋ fiε'a ba hiero saa ji yiεra-mei, ku ce Diilonɔ ka bir baa huon-ãndaanɔ wuɔ ba saa ji yiεra-mei wei?

⁴ U siε bir baa huon-ãndaanɔ. Nelbilien da ba fiε waa huhurmantaamba hiere, Diilonɔ siε gbãa ce huhurmantienɔ dede, ŋaa maŋ nyεgãan duma u nelma-na wuɔ:

«Ninsonɔ ka waa baa-ni ŋ nelma-na hiere.

*Umaŋ duɔ cal-ni, u calãa-ni gbãŋgbãŋ.»**

⁵ Nelbiliemba gbãa bi cira wuɔ die tie ce ãmbabalma-i ku saa balan, kεε ku faa. Ku faa yunɔ maŋ nuɔ-i ku yaa daaku: Die ne miε ãncemma-i baa Diilonɔ-maama-i, i suɔ ku'i nuɔ-i wuɔ Diilonɔ faa. Wuɔ da kuɔ miε ãmbabalma ce i tie da Diilonɔ fafaanɔ-i, ma bilaa niε u tuɔ gãŋ baa-ye?

⁶ Diilonɔ duɔ tuɔ gãŋ baa-ye, u ninsonɔ! Kuɔ u saa naa fa, uu naa ce niε tuɔ suɔ nuɔmba pãmma baa ba maacemma sullu-i?

⁷ Nga da kuɔ miŋ kar coima maŋ, ma kaala Diilonɔ sinni-i ninsonɔ aa ta ma ce Diilonɔ-i boi, ma da niε u dii-mi baa ãmbabalmanciraamba tuɔ gãŋ baa-mi?

⁸ Da kuɔ miε ãmbabalma yaa ciεŋ i tie da Diilonɔ fafaanɔ-i, i gbãa cira ku saaya i tie ce ãmbabalma-i Diilonɔ tuɔ pigãan u fafaanɔ-i kε? Yebiεnataamba gbɛ-ku duma wuɔ mei wuɔra mi waŋ ma yaa-i. Kutaamba-i Diilonɔ ka gãŋ baa-ba; aa ba yaa taaraaya-mei.

Molo saa vii

* **3:4** Gbelieman-nalãanɔ (Psaume) 51.6

9 Mi gbāa waŋ wuɔ niɛ? *Yuifubaa miɛ i bɔyaa banamba-na wei? I saa buɔ-bei! Mi tagaaya pigāaŋ-na cor miɛ Yuifubaa-ba-i baa *niɛraamba-i hiere āmbabalma nyugāaŋ-bei hiere ka saa.

10 Ma nyɛgāaŋ Diilonŋ-nelma-na wuɔ:
«*Nelviinŋ si dii aa bi cira u yaa daayo.*

11 *Molo sa nu nelma, molo si dii umaŋ taaraayaŋ Diilonŋ-o-i.*

12 *Ba naana hūmelle-i hiere, ba ciɛ nelsɔsɔyaamba. Anfafammancero si dii aa bi cira u yaa daayo.†*

13 *Ba nuŋ-āndɛnni balaanŋ ŋaa kuudālāŋgu.*

Ba nunni yii baa huhurma yaa yonŋ.

Ba nuŋ-āndɛnni dii ŋaa tīmma.‡

14 *Ba haa ba nubabalaanŋgu yaa nuɔmba-na ka nanŋ bāanŋgu-i.*

Ba nunni yuu baa āndababalanni.§

15 *Aa ba nammu dii fiɛfiɛ nelkolle-na.*

16 *Da ba cor kusuɔŋ-nu, ba guɔla-kuɔ aa kɔsuɔŋ nuɔmba-i aa cor baa ba fɛɛɛ.*

17 *Ba sa suɔ banŋ biŋ kumaŋ yaafɛlle-i.**

18 *Ba sa kāalā Diilonŋ-o-i halle cɛkūɔ.»†*

19 A ne da i suyaa wuɔ *ānjīnammaŋ waanŋ ma-manŋ hiere, ma vii bamaŋ dii ānjīnamma yaa nuɔ-i. Mafamma ciɛ molo baa gbāa duɔ da āntāalāmma aa nuɔmba-i hiere ba da ba suɔ wuɔ ba cālāa Diilonŋ-o-i.

20 Na saa da, molo siɛ gbāa wuɔ ānjīnamma-i ma kūŋgu-na hiere a vii Diilonŋo wulaa. Anjīnamma ce nelieŋ nuɔ ŋ suɔ wuɔ āmbabalmanceronŋ nuɔ.

† **3:12** Gbeliemaŋ-nɛini (Psaumes) 14.1-3; 53.2-4 ‡ **3:13**

Gbeliemaŋ-nalāanŋgu (Psaume) 140.4 § **3:14** Gbeliemaŋ-nalāanŋgu

(Psaume) 10.7 * **3:17** Isayi (Ésaïe) 59.7-8 † **3:18**

Gbeliemaŋ-nalāanŋgu (Psaume) 36.2

Viisinni da niɛ?

21 Nga fiɛfiɛ-i-na, Diilonjo pigãan-ye uŋ kãŋ-yeŋ nelviin miɛ dumaa aa u sa ne *Moisi *ãnjĩnamma-i, ŋaa maŋ nyegãan dumaa ãnjĩnamman-seɓe-i-na baa *Diilopɔpuɔrbiemba seɓebaa-ba-na.

22 Diilonjo ne nelbiliemban haa ba nanɣa Yesu-Kirsa-i-na dumaa aa suɔ tuɔ kãŋ-ba nelviimba. Nuɔni maŋ da ŋ hũu *Kirsa maama-i, u tuɔ kãŋ-ni nelviin nuɔ. Na saa da, nuɔmba-i hiere baa dii kuuduɔŋgu,

23 ba cãlãa Diilonjo-i; a ce dumaanjo-na molo sa gbãa piɛ Diilonjo-i.

24 Nga Diilonjo-i baa u fafaangu-i u ce-ba nelviimba ba ta ba gbã ba piɛ-yo. U ce mafamma-i gbãŋgbãŋ u sa hũu bĩŋkũŋgu ba wulaa. U ciɛ Yesu-Kirsa yaa hũu-ba ãmbabalma nammu-na ce-ba nelviimba.

25 Diilonjo ciɛ u yaa-i tãmmaŋ-kũŋgu a pir ãmbabalma-i bamaŋ haa ba nanɣa yuɔ ba yunni-na. Ambabalma maŋ ciɛ yiinaa-i-na, uu naa suuye u yufienja meɪ, u saa yuu ma cẽmelle; ŋga u pigãan baa tãmmaŋ-kũŋ daaku-i wuɔ u wuɔ hũmelle.

26 Tãmmaŋ-kũŋ daaku bi pigãan Diilonjo viisinni-i nyuŋgo ku bãan daaku-na. Ku pigãan wuɔ Diilonjo-i nelviinjo dii yiinaa, aa u bi kãŋ bamaŋ haa ba nanɣa-i Yesu-i-na nelviimba.

27 Da ma waa dumaanjo-na, molo gbãa kaal u fere wuɔ fuɔ nelviinjo wei? Molo siɛ gbãa kaal u fere. Hama-i nuɔ-i? Diilonjo sa kãŋ-ye nelviin miɛ wuɔ i wuɔ ãnjĩnamma, ŋga in haa i nanɣa Yesu-Kirsa-i-na, ku'i ciɛ u tuɔ kãŋ-ye nelviin miɛ.

28 I gbãa waŋ mamaŋ ma yaa daama: Diilonjo kãŋ neliɛŋ nuɔŋo-i nelviin nuɔ wuɔ ŋ haa ŋ nanŋa-i Yesu-Kirsa-i-na, u sa kãŋ-ni wuɔ ŋ wuɔyaa añjɪnamma.

29 Mi saa yagar-ma da kuɔ Diilonjo ciɛ *Yuifu ba wuonjo yon. Diilonjo bi si dii baa banamba-i wei? Uu dii baa-ba.

30 Diilonjo dii u diei yon, unanjo si dii yanŋa nanŋa. Yuifubaa-ba maŋ haa ba nanŋa Yesu-i-na u ka tuɔ kãŋ-ba nelviimba, aa *niɛraamba maŋ bi haa ba nanŋa Yesu-i-na u ka bi tuɔ kãŋ bafamba-i nelviimba.

31 Diɛ cira wuɔ Diilonjo ne neliɛŋ nuɔ niŋ haa ŋ nanŋa Yesu-i-na dumaa aa suɔ tuɔ kãŋ-ni nelviin nuɔ, ku pigãaŋ wuɔ yunŋu si dii añjɪnamma-na wei? Ku'i sɪ; ŋga ku ce i migãaŋ suɔ añjɪnamma munyɛrammu-i Diilon-ɥumelle-na.

4

Abiramu nahaale maama

1 Niɛŋ i bɪncɔiŋo-i *Abiramu kũŋgu-i. I gbãa waŋ wuɔ niɛ u maama-na? Uŋ siire u daa bige-i?

2 Uŋ ciɛ kumaŋ, kuɔ Diilonjo naa ne ku yaa-i aa cira nelviinjo, uu naa gbãa tuɔ kaal u fɛrɛ. Ŋga u siɛ gbãa kaal u fɛrɛ Diilonjo yaanŋa-na.

3 Diilon-nelma waan wuɔ niɛ u kũŋgu-na? Ma ciɛra wuɔ: «*Abiramu haa u nanŋa Diilonjo-na, Diilonjo ne u nahaale-i aa cira nelviinjo.*»*

4 Neliɛŋ nuɔ da ŋ ta ŋ taara biŋkũŋgu, ŋ ce maacemma-i a gbãa da ku biŋkũŋgu-i. Dumaanjo-na, ŋ saa da-ku gbãŋgbãŋ; ŋ cufalaa aa da-ku.

* 4:3 Miwaanjo jɪnamman-seɓe (Genèse) 15.6

⁵ Kuuduɔŋgu sɪ baa viisinni-i. Nj sie gbãa ce maacemma da viisinni-i; ŋga da ŋ haa ŋ naŋga-i Diilonɔ-na yonɔ, wuɔ u yaa ciɛŋ nelbabalaŋo-i nelviinɔ, Diilonɔ ne niŋ haa ŋ naŋga-i yuɔ dumaa aa tuɔ kãŋ-ni nelviin nuɔ.

⁶ Diilonɔ uŋ'a u saa ne umanɔ ciluɔ-i aa suɔ tuɔ kãŋ-yo nelviinɔ, *Davidi hãlãa kutienɔ yudɔɔllen-nalãanɔ yaa wuɔ:

*⁷ «Diilonɔ uŋ ciɛ jande bamanɔ calmuɔ nuɔ-i,
uŋ hurii bamanɔ ambabalma-i,
kutaamba yunni dɔlaa.*

*⁸ Itienɔ uŋ'a u sa kãŋ umanɔ ambabalma-i,
kutienɔ yuŋgu dɔlaa.»†*

⁹ Yudɔɔlle fande vii bamanɔ *jãa yonɔ wei? Bamanɔ saa jã, ba nunɔgu bi si dii-die wei? I waanɔ ma yaa cor yiɛ: «Diilonɔ nie Abiramunɔ haa u naŋga-i yuɔ dumaa yaa aa cira nelviinɔ.»

¹⁰ Mafamma ciɛ yaku-i? Abiramu naa jã tɪ sisɔ u saa naa hi jã yogo? U saa naa hi jã yogo.

¹¹ Aa Abiramu suɔ duɔ jã, uu naa haa u naŋga Diilonɔ-na, a ce dumaanɔ-na Diilonɔ naa tuɔ kãŋ-yo nelviinɔ. Ku huonɔgu yaa nuɔ-i Diilonɔ ciɛ u suɔ jã a duɔ pigãanɔ wuɔ fuɔ viisinni dãnyuɔ yaa *jãmma-i‡. A ce dumaanɔ-na, bamanɔ saa jã hiere aa haa ba naŋga-i Diilonɔ-na, Abiramu ciɛ ba to. Diilonɔ bi kãŋ bafamba-i nelviimba.

¹² Bamanɔ jãa, u yaa bi ciɛ ba to-i. Mi sa gbẽ bamanɔ jãa yonɔ de; ŋga mi gbẽ bamanɔ jãa aa tiraa haa ba naŋga-i Diilonɔ-na ŋaa fuɔŋ ŋa naa haa-ka yuɔ dumaa aa suɔ duɔ jã.

† 4:8 Gbeliemanɔ-nalãanɔ (Psaume) 32.1-2 ‡ 4:11 Nieŋ Miwaanɔ jɪnammanɔ-seɓe-i-na (Genèse) 17.9-14

Diilon-nupälle vii baman haa ba nanɔa yuɔ

¹³ Ku saa ce ɔaa Diilonɔ niɛ *Abiramun wuɔyaa *anjɔnamma-i dumaa aa pã nunɔu-i baa-yo de! Nɔa un haa u nanɔa-i Diilonɔ-na dumaa, Diilonɔ niɛ ku yaa-i aa pã nunɔu-i baa-yo. Diilonɔ kãan-yo nelviinɔ aa pã nunɔu-i baa-yo wuɔ u ka hã fuɔ baa u huonɔu-i hĩɛma-iŝ.

¹⁴ Diilon un pãa nunɔu man, kuɔ baman taa ba wuɔ anjɔnamma-i ba yaa naa saaya ba da-ku yon, yunɔu naa saa waa nahaale-na, aa Diilonɔ nupälle naa waa andagbãngbãlãanɔu.

¹⁵ Diɛ i ne, anjɔnamma jo baa Diilon-berru; a ne da anjɔnamma da ma'a maa si dii kusuon-nu, cãlmuɔ si dii.

¹⁶ Ku'i ciɛ ɔ da Diilonɔ pãa u ciilunɔu nunɔu-i baa baman haa ba nanɔa yuɔ, ku da ku ce gbãngbãnkũnɔu a vii Abiramu hãayɛlmba-i hierɛ. Ku saa ce ɔaa baman wuɔyaan anjɔnamma-i bafamba da-badie kũnɔu-i; Abiramun yɛn i to hierɛ, baman haa ba nanɔa-i Diilonɔ-na fuɔ temma-i, ba nunɔu bi dii-kuɔ.

¹⁷ Ma nyɛgãan Diilon-nelma-na wuɔ: «*Mi ka ceni siyaabaa bɔi bĩncɔin nu.*»* Diilonɔ man siireɔ bikuomba-i, uman hielaan bĩmbĩnni man saa hi hel yogo baa u nun-ãndaanɔu, Abiramu haa u nanɔa-i Diilonɔ fanɔ yaa nuɔ-i. Diilonɔ fanɔ wulaa Abiramu yaa i to-i.

¹⁸ Nelma man nelɛ siɛ gbãa hũu-ma, Abiramu hũyãa ma yaa-i. U haa u nanɔa-i Diilonɔ-na ma yaa nuɔ-i aa tĩɛna tuɔ ciɛ. U ciɛ dumɛi a ce siyaabaa bɔi

Ŝ 4:13 Niɛn Miwaanɔ jɔnamman-sebe-i-na 12.2-3; 17.4-6; 22.15-18.

* 4:17 Miwaanɔ jɔnamman-sebe (Genèse) 17.5

bincɔiŋo ŋaa Diilonɔ ŋɛ'a naa waŋ-ma dumaa baa-yo wuɔ: «*Ŋ huonɔgu ka ciinu.*»†

19 U bienɔa taa a kã bienɔ komuɔŋa ndii-i-na; duɔ ne, u da fuɔ kuu tɪ aa u ciɛŋo-i Sara naa cor bilodalle-i aa u naŋga saa kã u huonɔ-nu dede; ŋga Abiramu saa kar Diilonɔ-na.

20 Uu naa tɛna baa-ma wuɔ Diilonɔ ŋɛ pãa nunɔgu maŋ, u ka ce-ku. U saa naa ce u hɔmmu-i mu hãi. Uŋ haa u naŋga-i Diilonɔ-na, ku diyaa sireiŋa yuɔ a ce u gbɛliɛŋ Diilonɔ-i.

21 Uu naa fũnuŋ suɔ wuɔ Diilonɔ ŋɛ waanɔ ma-maŋ, ku fɔŋgũɔ dii-yuɔ u duɔ ce-ma.

22 Ku'i ciɛ *Diilonɔ ne uŋ haa u naŋga-i yuɔ dumaa aa cira nelviinɔ.*

23 «*Diilonɔ niɛ uŋ haa u naŋga-i yuɔ dumaa aa cira nelviinɔ*»‡: Nelma famma saa nyegɛŋ vii fuɔ da-u-diei.

24 Ma bi vii miɛ maŋ haa i naŋga-i Diilonɔ-na. U yaa siire Itienɔ-i Yesu-i hiel-o kuomba hɔlma-na. U ji ne inɔ haa i naŋga-i yuɔ dumaa aa cira nelviinɔ miɛ.

25 U siyaa ba ko Yesu-i i ɔmbabalma maama-na aa sire-yuɔ ce-ye nelviinɔ miɛ.

5

I suuriinu i-naa baa Diilonɔ-i

1 Inɔ haa i naŋga Diilonɔ-na a ce nelviinɔ miɛ u wulaa, Itienɔ-i Yesu-Kirsa diyaa-ye i-naa nuɔ baa-yo fiɛfiɛ-i-na.

2 Inɔ haa i naŋga Diilonɔ-na, fuɔ yaa ciɛ i tiɛ da u hujarre-i. Hujar daade dii baa-ye bãanɔgu-i baa

† 4:18 Miwaanɔ ŋnammaŋ-seɓe (Genèse) 15.5 ‡ 4:23 Miwaanɔ ŋnammaŋ-seɓe 15.6

isuõngu-i. Aa inʒ t̄enaana baa-ma wuõ i ka ce i b̄aõngu-i baa Diilonõ-i, ku'i gbu ku f̄e i hõmmu-i.

³ Aa ku'i s̄i yonʒ, die fiε waa yaahuolo-na, i hõmmu f̄e. I suyaa wuõ yaahuolo yaa ciεnʒ i doluonu-m̄ei.

⁴ Aa die doluonu-m̄ei ku ce i nyaar-m̄ei. Aa die nyaar-m̄ei ku ce i tie h̄inʒ ma taalungu.

⁵ Inʒ h̄inʒ taalungu manʒ, ku sie gb̄aa t̄aal-e. Hama-i nuõ-i? Diilonõ silaa ce baa-ye cor; unʒ h̄aa-ye u *Yalle manʒ di ciε i tie suõ unʒ kunʒ i maama-na dumaa.

⁶ Coima saa fa, kunʒ na naa gbuu b̄inʒ d̄ungu yie huõngu manʒ nuõ-i, Diilonʒ unʒ na naa dii huõngu manʒ, kunʒ juõ hi, *Kirsaa kuu āmbabalmanciraanʒ miε i maama-na.

⁷ A h̄uu-ma ku nelviinʒ maama-na kuu dii kpelle! Molo gb̄aa ji da sir̄einʒa a ku nelf̄ef̄einʒ maa-na.

⁸ A ne da miε inʒ na naa gbuu suur āmbabalmana b̄al i nuh̄õenʒ-na, Kirsaa kuu i maama-na. Diilonõ ciε ku yaa-i a piḡaanʒ-ye unʒ d̄õlaa-ye ka hi kusuõnʒ-nu.

⁹ Fiεfiε-i-na, Yesunʒ ciε u f̄er̄ε t̄ammanʒ-k̄unʒu a ce-ye nelviinʒ miε Diilonõ yaanʒa-na, u ce nie aa u sie kor-e u b̄erru-na?

¹⁰ Ii naa waa biḡaarunʒ baa Diilonõ-i, u sie u Biεnõ ku a dii-ye i-naa nuõ baa-yo. Inʒ suurii i-naa nuõ t̄i, fiεfiε-i-na u Biεnõnʒ siire, u ce nie aa u sie kor-e?

¹¹ A naara kufanʒu-i, Itienõ-i Yesu-Kirsaa ciε i hõmmu gbuu f̄e baa Diilonõ-i. U yaa diyaa-ye i-naa nuõ fiεfiε-i-na baa Diilonõ-i.

Adāmanʒ guõlaaya kumanʒ Yesu miḡaanʒ-ku

12 Adāma yaa diyaa āmbabalma-i hīema-na. Kuu dii ŋaa nelduɔŋo'i diyaa āmbabalma-i hīema-na aa kuliŋgu nyaanu āmbabalma-i jo. A ce dumaŋo-na nuɔmba-i hiere baŋ ciɛ āmbabalma-i, kuliŋgu naa cure-bei hiere.

13 Aa Diilonɔ suɔ duɔ hã *Moisi-i *ānjīnamma-i, āmbabalma naa suur tī hīema-na, ŋga ānjīnammaŋ ŋa na'a ma saa waa dumaŋo-na, Diilonɔ saa tuɔ kāŋ āmbabalma-i.

14 A ne da a doŋ Adāma bāaŋgu-na, a ji hi Moisi kūŋgu-i, kuliŋgu ciɛ ku bāaŋgu-i, halle bamaŋ saa cāl Adāma temma-i a yagar Diilonɔ nuŋgu-i, ku taa ku wuo-ba.

Adāma-i baa *Koŋkortieŋo maŋ naa saaya u jo, ba maacemma nyaanu ma-naa. Adāma guɔlaaya nelbiliemba-i, Koŋkortieŋo jo ji migāaŋ-ba.

15 Adāma cālmuɔ siɛ gbāa fi baa Diilonɔ-sāmma-i. Nelduɔŋ cālmuɔ maama-na kuliŋgu wuyaa nuɔmba bɔi ninsoŋo, ŋga Diilonɔ hujarre temma si dii. Aa uŋ ciɛ sāmma maŋ nelduɔŋ maama-na, Yesu-Kirsa maama-na, ma maaraa kufaŋgu-i aa ma bi hii nuɔmba bɔi.

16 Aa Diilonɔ-sāmmanɔ juɔ baa kumaŋ, kuuduɔŋgu sī baa nelduɔŋ cālmuɔŋ juɔ baa kumaŋ. Ambabalma dieiŋ juɔ baa gēŋgeruɔ maŋ, gēŋgerɔ faŋo juɔ baa Diilonɔ-berru, a ne da iŋ ciɛ āmbabalpepetieŋo maŋ, Diilonɔ ciɛ hujarre yiɛ u saa cāl-e.

17 Da kuɔ cālmuɔtieŋo diei maama-na kuliŋgu ciɛ ku bāaŋgu-i ninsoŋo, bamaŋ siyaa Diilonɔ sāmma-i aa u ce-ba nelviimba u saa hūu bīŋkūŋgu ba wulaa, Yesu-Kirsa da-u-diei ciɛ ba da ba ce ba bāaŋgu-i ka hi hie?

18 Terienɔgu fanɔgu-na, nelduɔŋ ɔmbabalman cɛ Diilonɔ gɔŋ baa nelbiliba-i hiere dumaa, nelduɔŋ ɔncenviima bi kuraa nelbiliba-i hiere dumɛi aa hiel-ba kuliŋgu-na.

19 Nelduɔŋo diei uŋ yagaraa Diilonɔ nunɔgu-i dumaa a ce nuɔmba bɔi ce ɔmbabalmanciraamba, nelduɔŋo diei bi siyaa Diilonɔ nunɔgu-i dumɛi a ce nuɔmba bɔi ce nelviimba Diilonɔ wulaa.

20 Kumanɔ ŋaa *ɔnjɔnɔmma-i, Diilonɔ hɔa-ye baama i die suɔ wuɔ i ɔmbabalma maaraaya cor. Nga i ɔmbabalma-i baa ma maaramma-i hiere Diilonɔ-hujarre maaraa-ma aa bir jɔrɔ.

21 Diilonɔ cɛ hujarre yiɛ aa ce-ye nelviin miɛ i die da cicɛlma man sa tiɛŋ dede-i Itienɔ-i Yesu-Kirsa barguɔ-i-na. A ce dumaanɔ-na ɔmbabalman cɛ ma bɔanɔgu-i baa nelkolle-i dumaa, Diilonɔ-hujarre ce di bɔanɔgu-i baa konkoro-i dumɛi.

6

I karaanu i-naa nuɔ baa ɔmbabalma-i

1 Kufanɔgu terienɔgu-na i gbɔa cira niɛ? I saaya i cor baa ɔmbabalma-i Diilonɔ duɔ ce hujarre yiɛ bɔi wei?

2 Ma'i sɔ! Ii dii ŋaa i kuu a karnu i-naa nuɔ baa ɔmbabalma-i, i ce niɛ gbɔa tiraa cor baa-ma?

3 Na saa suɔ wuɔ miɛ man *baatisen hiere a suur Yesu-Kirsa horre-na, kuu dii ŋaa i kuu baa-yo'i wei?

4 In daa *batɛmu-i, kuu dii ŋaa i kuu baa *Kirsa-i aa ba fuure-yiɛ baa-yo i To-i Diilonɔ duɔ sire-yiɛ ŋaa uŋ siire fuɔ-i dumaa baa u himma-i i die waa bɔfelien-nu.

⁵ Na saa da, da kuɔ i kuu kulduɔŋgu baa Kirsa-i, i ka bi sire sireduɔma baa-yo.

⁶⁻⁷ Umanɔ duɔ ku, u kuraa āmbabalma nammuna. Terienɔgu fanɔgu-na na saaya na suɔ wuɔ ba gbuu i cicuɔŋgu-i baa Kirsa-i a ko i balaanɔgu-i a hūu-ye āmbabalma nammuna.

⁸ Da kuɔ i kuu baa Kirsa-i, i suyaa wuɔ i ka sire waa baa-yo.

⁹ I suyaa kerre wuɔ Kirsanɔ siire hel kuomba hɔlma-na, u siε tiraa ku; kuliinɔgu siε tiraa gbāa ce bɪŋkūŋgu yuɔ.

¹⁰ Kirsa kuu i diei a kure āmbabalma-i gbula. Uŋ siire fiefiε-i-na, u cāa Diilonɔ.

¹¹ Kuuduɔŋgu yaa baa namaa bi fεε-i: Na gbɛ na dii-ma na hɔmmu-na wuɔ na kuu a karnu nanaa nuɔ baa āmbabalma-i aa sire waa Yesu-Kirsa horre-na ta na cāa Diilonɔ.

¹² Terienɔgu fanɔgu-na, āmbabalma saa saaya ma tiraa ta yaanɔga nei a ce na ta na ce kumanɔ dɔlaanunɔ-nei.

¹³ Baa na tiraa na nanna na fεε na hā āmbabalma-i ma ce-na kɔraanɔ namaa ta ma ce kuubabalaanɔgu baa-na. Nɔga nanɔ kuu aa sire waa cicɛlma fiefiε-i-na, yaanɔ aa na hā Diilonɔ-i baa na fεε u ce-na ānfafammanciraanɔ namaa, tuɔ ce ānfafamma baa-na.

¹⁴ Nanɔ yaanɔ ānɔinamma-i aa cu Hujarrentienɔ huonɔ-nu, āmbabalma siε tiraa gbāa ce bɪŋkūŋgu nei.

¹⁵ Nɔga inɔ yaanɔ ānɔinamma-i aa cu Hujarrentienɔ huonɔ-nu, i ka cor tiε ce āmbabalma-i wuɔ ānɔinamma sa tiraa ma ye dii i yunɔ-nu wei? Ma'i sɪ!

16 Na saa suɔ wuɔ da η nanna η fεε hã neliɛŋo ηaa kɔriɛŋ nuɔ, a ta η nu u nuŋgu-i, η ciε kutiɛŋo kɔriɛŋ nuɔ ninsoŋo wɛi? Ku gbãa waa η naana η fεε hã āmbabalma, mafamma kã baa-ni kuliin-nu. Ku gbãa bi waa η naana η fεε hã Diiloŋo ta η nu u nuŋgu-i; kufanŋu kã baa-ni viisinninŋ.

17 Nga yaan i tiε jaal Diiloŋo-i: Namaa naman āmbabalma naa ce-na kɔraan namaa, na yaan fiεfiε-i-na aa ta na nu Diiloŋo nuŋgu-i baa huɔŋga diei, aa siε banŋ waanŋ mamanŋ baa-na.

18 Na hilaa āmbabalma kɔrsinni-na a suur viisinninŋ-kɔrsinninŋ. Kuu dii ηaa na hielaa na nanŋa āmbabalma cemma-na, na suurii kuuviin-nu fiεfiε-i-na.

19 Na nelnulle gbɛ baa-na ku'i ciε mi biε nel daama-i da mi tagaaya pigãan-na. Diɛlũɔ-i-na, nanŋ ηa naa nanna na fεε dumaa ηaa kɔraan namaa a hã āmbabalma-i ta na ce kakarkuɔŋo-i, a ji ce na pu baa Diiloŋo-i, naananŋ na fεε dumei fiεfiε-i-na na hã Diiloŋo-i, na ta na ce kuuviinŋu a waa nelfafaanŋ namaa.

20 Ambabalmanŋ ηa naa ta na yaan-na huɔŋgu-na, na saa ta na yuure viisinninŋ-maama.

21 Nanŋ taa na ce kumanŋ ku huɔŋgu-na, na daa bige-i kuɔ? Ma sɪ nyunŋo-i-na ku da-na senserre kε? Maacemma famma temma kã baa neliɛŋo kuliin-nu.

22 Nga fiεfiε-i-na, na kuraa āmbabalma nammuna ta na cãa Diiloŋo. Nanŋ daa kumanŋ kuɔ, ku yaa daaku: Na ciluɔ faa a saanu baa Diiloŋ uŋ taaran-yuɔ dumaa, aa na ka da cicɛlma manŋ sa tiɛŋ dede-i.

23 Na saa da, āmbabalma pã ma tiɛŋo-i baa kuliinŋu, a ne da da η waa Itiɛŋo-i Yesu-Kirsa

horre-na, Diilonɔ hã-ni baa cicɛlma man sa tɛn dede-i gbãngbãŋ.

7

I karaanu i-naa nuɔ baa añjɛnamma-i

¹ Tobinɔ namaa, mi suyaa miɛ na suɔ kuŋ wuɔ dumaa i hɔlma-na. Na suyaa wuɔ nɛliɛn nuɔ da ŋ waa cicɛlma yaa-i ŋ saaya ŋ ta ŋ wuɔ hũmienɔ-a-i an saaya a wuɔ dumaa.

² Terienɔgu fanɔgu-na, casoŋo bɔbɔ duɔ waa cicɛlma, u siɛ gbãa hel ãnsorre-na. Nga bɔbɔ duɔ ku, bɛŋkũngu siɛ gbãa bella-yuɔ ba ãnsorre-na.

³ Duɔ yan u bɔbɔ-i cicɛlma aa kã ka soŋ bibienɔ nanɔ-na, u cãlãa; u ciɛ *fuocesinni. Nga u bɔbɔ duɔ ku, nelma siɛ gbãa yuu-yo; u gbãa soŋ bibienɔ nanɔ-na aa u siɛ cãl.

⁴ Tobinɔ namaa, kuuduɔŋgu yaa baa namaanɔ-i; nanɔ kuu baa *Kirsã-i, kuu dii ŋaa na karaanu na-naa nuɔ baa *Moisi *añjɛnamma-i. Na ciɛ unanɔ baanɔ namaa. Umanɔ siire kuomba hɔlma-na, i ciɛ fuɔ baanɔ miɛmɛi diɛ gbãa tiɛ ce kumanɔ dɔlaanunɔ Diilonɔ-i.

⁵ In waa tiɛ ce kumanɔ dɔlaanunɔ-yiɛ, añjɛnamma taa ma pigãanɔ kumanɔ saa fa cemma. Da ma cira kumanɔ saa fa, i tiɛ taara i ce ku yaa-i, a ne da ku yaa kãanɔ baa-ye kuliŋgu-na.

⁶ Nga fiɛfiɛ-i-na, in kuu baa Kirsã-i, kuu dii ŋaa i karaanu i-naa nuɔ baa añjɛnamma-i. Iyɔnɔ man waa i gbeini-na, u karaa aa yan-ye i ferɛn nuɔ; i gbãa cãa Diilonɔ-i cãafelemma. I yan cãacɔlɔmma-i, Moisinɔ nyɛgãanɔ mananɔ, aa i tiɛ nu *Diilonɔ-Yalle yaa wulaa-i.

Anjīnamma sīnni-i

⁷ Terienḡu fanḡu-na, i gbāa cira niε? Anjīnamma balaan āmbabalma temma-i wei? Ma'i si! Anjīnamma yaa ciε mi suō āmbabalma-i. Kuō ānjīnamma saa naa cira: «*Baa ce nenemuḡu-i*»*, mii naa saa suō wuō nenemuḡu balaan.

⁸ Ambabalma deraa ānjīnamma yaa nuō-i a ce muōḡo-i nenemuntienḡ muō. Anjīnanḡ da ma'a maa si dii, āmbabalma kure.

⁹ Dielūō-i-na, ānjīnammanḡ ḡa na'a ma saa waa, mi taa mi ce mi bāanḡu-i; ḡa ānjīnammanḡ juō jo, āmbabalma yaa ciεḡ ma bāanḡu-i

¹⁰ aa muōmi ceḡ kure. Anjīnamma manḡ naa saaya ma kāyā-yiε i tiε ce i bāanḡu-i, ma birii yanḡ aa kōsuōḡ muōḡo-i.

¹¹ Ambabalma deraa ānjīnamma yaa nuō-i a tāal-mi kōsuōḡ-mi.

¹² Anjīnamma famma feḡe-i Diilonḡ-maama, ma hūmienḡa-i Diilonḡ-waanḡa. A vii aa tiraa fa.

¹³ Biḡkūfafaanḡu gbāa jo baa mei kōsuōma-i wei? Ku siε gbāa! Ambabalma yaa juō baa-ma. Ma ciεḡ biḡkūfafaanḡu yaa nuō-i a kōsuōḡ-mi da ma pigāanḡ ma balaanḡu-i baa ma hōdorre-i.

Ambabalma taa yaanḡa nelbilonḡo-na

¹⁴ I suyaa wuō *ānjīnamma hilaa Diilonḡ wu-laa, a ne da muōḡo-i nelbilogbāḡgbālāḡ muō, aa āmbabalma tiraa ta yaanḡa miε.

¹⁵ Mi sa suō miḡ ceḡ kumanḡ: Miḡ taaranḡ kumanḡ mi sa ce kufanḡu, kumanḡ sa dōlaa-miḡ mi bir mi ce ku yaa-i.

* **7:7** Helmanḡ-sebe (Exode) 20.17; Anjīnamma tiyemmanḡ-sebe (Deutéronome) 5.17

16 Mi suyaa wuɔ miŋ ceŋ kumaŋ ku saa fa. Terienɗu faŋgu-na mi suyaa wuɔ ɗɗɗinaama faa.

17 A ce dumaanɔ-na ku piɗaŋ wuɔ meɪ maacemma si mafamma-i; ɗɗɗabalma maŋ mi huɔŋga-na, mafamma maacemma'i.

18 Kumaŋ ciɛ mi waŋ-ma dumaanɔ-na, mi suyaa wuɔ ɗɗɗinaama si dii mi kusunɗu-na. Mi nie da ɗɗɗinaama cemmanɗu-nuɔŋgu dii-miɛ, ŋga ma cemmanɗu-fɔŋgũ yaa hie?

19 Miŋ taaraŋ ɗɗɗinaama maŋ, mi sa ce mafamma; miŋ'a mi sa taara ɗɗɗabalma maŋ, mi ce ma yaa-i.

20 Da mi ta mi ce kumaŋ mi sa taara-kuɔ, meɪ maacemma si mafamma-i; ɗɗɗabalma maŋ mi huɔŋga-na, mafamma maacemma'i.

21 Fiɛfiɛ-i-na, mi suyaa kumaŋ dii-miɛ: Da mi ta mi taara mi ce ɗɗɗinaama-i, ɗɗɗabalma yaa bir ta yaanɗa.

22 Mi huɔŋga-na, Diilonɗu-ɗɗɗinaama dɔlnu-miɛ.

23 Ŋga mi nie da nelma namma'i dii ta ma gɗɗɗɗ baa mamaŋ dɔlɔa-miŋ mi huɔŋga-na. Ma ciɛ ɗɗɗabalma ta yaanɗa miɛ, a ce mi ta mi hel mi ce ma yaa-i.

24 Meɪ sũlɗɗ daama fuɔ! Ma kɗɗ baa muɔmeɪ daami da ma ka kɔsuɔŋ-mi, hai ka hũu-mi?

25 Mi jaal Diilonɗu yaa Itienɗu-i Yesu-Kirsa maama-na, u yaa hũyaa-mi.

Mi gbɗɗ cira: Muɔ fuɔ, mi siyaa Diilonɗu ɗɗɗinaama-i, ma dɔlnu-miɛ, ŋga mi kusunɗu-maama ce mi ta mi cu ɗɗɗabalmanɗu-huɔŋ-nu.

Iyunni dii Diilonj-Yalle nammu-na

¹ Fiefie-i-na fuo! Bamanj suurii Yesu-Kirsa horrena, Diilonjo sie ka ganj baa-ba.

² Bige-i cie mi wanj-ma dumaanjo-na? *Diilonj-Yalle fonguwo manj haanj-yenjinsonj-cicelma-i Yesu-Kirsa horrena, u kuraa-ye ambabalma nammu-na baa kuliingu bi nammu-na.

³ *Moisi *anjinnamma saa waa ma gbaa ce mafamma-i. Nelbiliemba nayusinni yaa naa ce ku ta ku yar anjinnamma-i. Kumanj yaraa anjinnamma-i, Diilonjo cie u Biengo ce-ku: U saanj-jo u jo ambabalmanciraanj mie temma, a ji bal baa ambabalma-i nelbilienj mie i holma-na. U cie dumei a kure-mei.

⁴ Mie manj yaanj i kusunj-maama-i aa tie ce Diilonj-Yalle kusungu, Diilonjo cie mafamma-i i die gbaa tie wuwo anjinnamma-i manj saaya ma wuwo dumaa.

⁵ Bamanj cienj ba ferenj kusunj-maama-i, ba yii baa kumanj dolaanuj-bei. A ne da bamanj cienj Diilonj-Yalle kusungu-i, ba yii baa kumanj dolaanuj Diilonj-Yalle.

⁶ Da nj ta nj yii baa nanj kusunj-maama yonj, ma ka baa-ni kosuoma-na; nga da nj ta nj yii baa kumanj dolaanuj Diilonj-Yalle-i, ku ka baa-ni cicelma-na baa hofellenj.

⁷ Bamanj hommu-i yuu baa bafamba ferenj kusunj-maama yonj, kutaamba-i Diilonj-bigaaramba; ba sa sie Diilonjo wulaa aa ba sie gbaa sie u wulaa.

⁸ Bamanj yaanj ba kusunj-maama ta yaanga bei, ba sie gbaa ce binjkingu hel Diilonjo yufellenj.

⁹ Nga namaanjo-i, Diilonj-Yallenj yenj na hommu-na, na sa ce na kusunj-maama. Diilonj-Yallenj taaranj

kumaŋ, na ce ku yaa-i. *Kirsaa Yal da die di sɪ umaŋ nuɔ-i, kutienjo-i Kirsaa wuonjo sɪ.

¹⁰ A ne da da kuɔ Kirsaa dii na hɔmmu-na, Diilonjo cie-na nelviin namaa, a ce dumaanjo-na u Yalle hãa-na cicɛlma maŋ sa tɛen dede-i. Ambabalma ka ce na ku banamba temma-i,

¹¹ nga umaŋ siire Yesu-i hiel-o kuomba hɔlmana, u Yallen yen baa-na, u ka bi sire namaanjo-i baa-de.

¹² Terienju fangu-na tobin namaa, cɛmelle dii-yiɛ. Nga cɛmelle maŋ dii-yiɛ di yaa daade: I yan i kusun-ɔmaama-i aa i tie ce kumaŋ dɔlaanun Diilon-Yalle yaa-i.

¹³ Na saa da, da na ta na ce kumaŋ dɔlaanun-nei, na ka kɔsuon na fere. Nga da na yan Diilon-Yalle kãyã-nei na hiel na gboluonju kuubabalaangu cemma-na, na ka da cicɛlma maŋ sa tɛen dede-i.

Diilon-Yalle ce-ye Diilon-bisãlɛ miɛ

¹⁴ Bamaŋ yaan *Diilon-Yalle ta ba yaan-na hiere, Diilon-bisãlɛmba.

¹⁵ Kumaŋ cie mi waŋ-ma dumaanjo-na, nan daa Diilon-Yalle maŋ, di sa ce-na kɔraan namaa, a ce na ta na kãalã; nga di ce-na Diilon-bisãlɛ namaa, a ce i tie gbã i bi Diilonjo-i «Baba!»

¹⁶ Diilon-Yalle fande fere yaa fiɛn i hɔmmu-i a pigãan-ye wuɔ Diilon-bisãlɛ miɛ.

¹⁷ Aa in yen Diilon-bisãlɛ miɛ, u ciilunju vii miɛmɛi; i ka wuo-ku baa i-naa baa *Kirsaa-i. In mulien baa-yo, i ka bi ce i bãangu-i baa-yo u yuntesinni-na.

18 Mi suyaa miε in ceŋ muliɛma maŋ nyuŋgo-i-na, ma siε gbãa fi baa in ka ce i bãaŋgu-i dumaa bisĩnuo-i-na.

19 Na saa da, Diilon-ɓisãlmba sɨnniŋ ka suo yiingu maŋ nuo-i, hiɛmaŋ-niini-i hiere ni niya yiingu faŋgu himma-i.

20 Hiɛmaŋ-niini-i hiere ni naa yuŋgu, aa ni nagãŋ-na sɨ, Diilonjo yaa ciε-ni dumaŋo-na. Mafamaŋ fiε ce, kuu dii ŋaa ku cii ŋga ku saa kũna.

21 Yiingu dii baa yiingu, Diilonjo ka hũu-ni guoyuo nammu-na ni waa ni fereŋ nuo Diilon-bisãlŋ temma, ta ni ce ni bãaŋgu-i.

22 I suyaa kerre wuo ji hi baa nyuŋgo, hiɛmaŋ-niini-i hiere ni gbu ni bireŋ aa ta ni cufal ŋaa kusũngu bilaa ciεŋo.

23 Aa ni'i sɨ yon, Diilon-bisãlŋ miε i bi bireŋ dii cicaara. Diilonjo hãa-ye u Yalle-i i diε suo wuo uŋ pãa nuŋgu maŋ, u ka ce-ku. I cie Diilonjo duo hã-ye Diilon-bisãlmba munyiɛrammu-i a kor-e muliɛma-na hiere gbula.

24 I kuraa, ŋga i hiŋ koŋkoro faŋo taalunŋu yon. Niŋ hiŋ kumaŋ taalunŋu-i, da ŋ da-ku, ŋ siε gbãa tiraa ta ŋ hiŋ ku taalunŋu-i. Hai moloŋo'i daa biŋkũŋgu dede aa tiraa cor tuo hiŋ ku taalunŋu-i?

25 Ŋga niŋ hiŋ kumaŋ taalunŋu-i, da ŋ'a ŋ sa da ku yufelle, ŋ da ŋ fiε ŋ huoŋga-i ta ŋ cie-ku.

26 A naara kufaŋgu-i, kuŋ nuol-eŋ dumaŋo-na, Diilon-Yalle bi kãyã-yiε. Na saa da, i sa suo kumaŋ saaya cãrãmma Diilonjo wulaa. Ŋga Diilon-Yalle fande fere yaa gbuu di bireŋ di cãrã Diilonjo-i di hã-ye. Diŋ bireŋ baa mamaŋ, ma siε gbãa hel nelieŋ nuŋ-nu.

27 Diilonɔ ɔn sɔɔ nuɔmba kusɔŋ-maama-i du-maanɔ-na, u sɔɔ u Yallen cārāŋ kumanɔ u wulaa. Diilonɔ ɔn taaran kumanɔ, u Yalle cārā ku yaa-i u wulaa di hā u baamba-i.

28 I suyaa wuɔ Diilonɔ maamanɔ dɔlnunɔ bamanɔ, ɔn bɛ bamanɔ a saanu baa ɔn yiɛraaya-mɛi dumaa, wɛima-i hiere ma fa ba maama.

29 Kumanɔ ciɛ mi wan-ma dumaanɔ-na, Diilonɔ yufellenɔ hilaa bamanɔ nuɔ-i dii ku domma-na, u ciɛ ba yaa da ba ce u Biɛŋo nabieraamba a ce u Biɛŋo duɔ da hāmba bɔi.

30 U yufellenɔ hilaa bamanɔ nuɔ-i dii ku domma-na, u bɛ ba yaa-i piɛ-ba u caanɔ-nu. Aa ɔn bɛ bamanɔ, u ciɛ ba yaa-i nelviimba. Aa ɔn ciɛ bamanɔ nelviimba-i, u ciɛ ba yaa da ba ce ba bāanɔ-gu-i baa u Biɛŋo-i.

Diilonɔ-nelnyulmu temma si dii

31 I gbāa tiraa naara hama-i? Diilonɔ duɔ gbān waa baa-ye tɛ, hai gbāa bɛna i maama-i?

32 U saa nyaayā fuɔ fɛɛɛ Biɛŋo-i; u hāa-ba baa-yo ba ko-yo i maama-na hiere. U ce niɛ aa u siɛ hā-ye bɛmbɛnni-i hiere a naara u Biɛŋo-i?

33 Diilonɔ yufellenɔ hilaa bamanɔ nuɔ-i, hai moloŋo'i gbāa cāl-ba? Diilonɔ fuɔ fɛɛ wuɔ ba saa cāl,

34 hai gbāa cira ba cālāa? Yesu-Kirsa yaa kuu i sɔlaanɔ-gu-i, aa ku'i sɛ yonɔ; u siire ka waa Diilonɔ caanɔ-gu-na tuɔ cārā Diilonɔ-i u hā-ye. Teriɛnɔ-gu fanganɔ-na molo siɛ gbāa cāl-e.

35 I maamanɔ dɔlnunɔ *Kirsa-i dumaa, bige-i gbāa bɔrɔ-yiɛ baa-yo? Mulɛma siɛ gbāa, sɔlma siɛ gbāa, yaahuolo siɛ gbāa, nyulmu siɛ gbāa, naaluɔ siɛ gbāa, bāani siɛ gbāa, kuliɛnɔ-gu siɛ bi gbāa.

36 Njaa maŋ nyegãaŋ dumaa Diilonɗ-nelma-na wuɔ:
«*Itie, naŋ maama-na, cuo duɔ kaal, kuliŋgu hũŋ ku
cu-ye dumaa ka naŋ bãaŋgu-i.*

Ba hɔmmu doŋ baa-ye mu cor:

*Ba ce-ye ŋaa baŋ kãŋ baa tũlmba maŋ da ba ka ko-ba
baŋ ceŋ-baŋ dumaa.»**

Miɛ ii bi dii dumɛi i muntɛnammu-na.

37 Nɗa mafamaŋ fiɛ ma ce, i maamaŋ dɔlnuŋ
umaŋ, u ce ma ta ma tiɛ miɛ maama'i nuɔ-i.

38 Coima saa fa, mi suyaa miɛ Diilonɗ uŋ
dɔlaa-ye dumaa, biŋkũŋgu siɛ gbãa bɔrɔ-yiɛ
baa-yo. Kuliŋgu siɛ gbãa, cicɛlma siɛ bi gbãa,
*dɔrɔpɔrɔbiemba siɛ gbãa, *jinabaa-ba siɛ bi
gbãa, isuɔtaamba siɛ gbãa, nyuŋgo ku wɛima siɛ
gbãa, bisiŋ ku wɛima siɛ bi gbãa, himma siɛ gbãa,

39 dɔr-niini siɛ gbãa, hiɛmaŋ-niini siɛ bi gbãa.
Diilonɗ uŋ pigãaŋ-ye uŋ dɔlaa-ye dumaa Itienɔ-i
Yesu-Kirsa jomma-na, ku biŋkũŋgu si dii kumaŋ
gbãa bɔrɔ-yiɛ baa-yo.

9

Diilonɗ uŋ hielaa u yufelle bamaŋ nuɔ-i

1 Muɔŋo-i *Kirsa wuonɗ muɔ, a ce dumaŋo-na
miŋ ka waŋ mamaŋ coima sɪ; ninsoŋo yaa-i. *Di-
ilonɗ-Yalle ce mi ta mi suɔ-ma mi huɔŋga-na wuɔ mi
waŋ ninsoŋo.

2 Miŋ taaraŋ mi waŋ mamaŋ ma yaa daama: Mi
huɔŋga si dii huɔŋga, ma gbu ma kukul-mi.

3 Kuɔ Diilonɗo naa gãŋ baa muɔmɛi aa hiel mi
nuŋgu-i Kirsa horre-na aa cɛr yaŋ mi nellen-
tobimba-i, kuu naa dɔlnu-miɛ yaŋ.

* **8:36** Gbeliemaŋ-nalãaŋgu (Psaume) 44.23

4 Ba yaa haba-i? Ba yaa *Isirahel-baamba-i. Diilonjo cie ba yaa-i u bisalmba, u caraaya ba yaa-i, u bilaa *tobisinni-i baa ba yaa-i, u haa ba yaa u *anjamma-i, u pigaan ba yaa ba ta ba buol-o, u paa nunngu-i baa ba yaa-i.

5 Bafamba bincumba yaa Abiramubaa-ba-i. Aa nelsinni-na, Kirsa man bimbinni-i hiere ni yunguna, u bincumba yaa bafamba-i. Kirsa-i Diilonjo, u gbie baa gbeliema hanni man jon. Ma cie!

6 Nga ban'a ba saa hu Kirsa maama-i, ku pigaan wu Diilon-nupalle cie gbangban wei? Ku'i si! Na saa da, Isirahel-baamba-i hiere, ba hieronjo si Isirahel-baamba Diilonjo wulaa;

7 aa *Abiramu bisalmba-i hiere, ba hieronjo si Abiramu bisalng-kirinja. Hama-i nu-i? Diilonjo gbie Abiramu-i wu: «*Miɗ paa nunngu man baa-ni wu mi ka ha-ni huonngu, *Isaki yaa ka ha-ni baa huonngu fanngu-i.*»*

8 U taara u cira wu Abiramun huon bisalmba man hiere fu homma-i, Diilonjo sa kan-ba Abiramu bisalmba. Nga un paa nunngu-i aa ha-yo baman, u kan ba yaa-i Abiramu bisalmba-i.

9 Diilonjo paa nunngu-i baa-yo wu: «*Mi ka bir jo belle man juon fiɛfiɛ ku temma-i, huonngu fanngu-na, Sara ka da bɛpolɗo.*»†

10 Aa u'i si jon. Erebeka bi daa piebaa baa i bincinjo-i Isaki-i.

11 Bisalng daaba saa naa hi hon yogo, ba saa naa ce kuufafaangu dede, ba saa naa bi ce kuubabalaaangu dede. Nga Diilonjo hiel nuumba-i fu hielma.

* 9:7 Miwaanjo jnamman-seɓe (Genèse) 21.12 † 9:9 Miwaanjo jnamman-seɓe (Genèse) 18.10

12 Wuɔ gbɛ Erebeke-i wuɔ: «*Βερρομοληο κα τυο cāa hāaηo-i.*» ‡ U cie mafamma-i duɔ pigāaη wuɔ u sa ne moloηo āncemma aa hiel-o, ηga u nyaanu fuɔ fερεη nuη-āndaangu.

13 Ma bi nyεgāaη dumεi wuɔ: «**Yakɔbu-i baa Esawu-i, mi yufelle hilaa Yakɔbu yaa nuɔ-i.*» §

Diiloηo yufelle bi hilaa banamba-na

14 Terieηgu faηgu-na, i gbāa cira nie? Diiloηo maacemma saa fa wei? Ku'i sī!

15 U gbaraa-ma baa *Moisi-i wuɔ: «*Da mi ta mi taara mi ce hujarre umaη nuɔ-i, mi ce-yuɔ. Da mi ta mi bi taara mi ce baa umaη, mi bi ce baa-yo.*» *

16 Diiloηo sa ne η huɔηga, u sa bi ne η āncemma. U ne u hujarre yoη.

17 Diiloη-nelmaη-seβε-i-na, Diiloηo gbɛ Esipi jāmātigi-i wuɔ: «*Mi cie-ni jāmātigi nuɔ da mi pigāaη-ni mi f̄ηgūɔ-i, ku yaa mi yerre ka du terni-na hiere ka saa.*» †

18 Terieηgu faηgu-na, Diiloη duɔ tuɔ taara u ce hujarre umaη nuɔ-i, u ce. Duɔ bi tuɔ taara u naara kunaηgu ānyagarma maη nuɔ-i, u bi naara.

19 Unaa ka gbɛ-mi wuɔ: «*Bige-i cie Diiloηo tiraa tuɔ cāl-e? Hai moloηo-i gbāa cie Diiloηo-i u huɔya-maama cemma-na?*»

20 Naη hilaa hie, nuɔni maη nelbiloη nuɔ, aa ta η fanu baa Diiloηo-i? Bireηga gbāa gbɛ ka matieηo-i wuɔ: «*Bige-i cie η ma-mi dumande-i?*»

21 Kumaη da ku dɔlnu bitomarāηo-i u ma ku yaa-i baa u yemaηgu-i. Da ku dɔlnu-yuɔ u ma

‡ 9:12 Miwaanjo jīnammaη-seβε (Genèse) 25.23 § 9:13 Malaki (Malachie) 1.2-3 * 9:15 Helmaη-seβε (Exode) 33.19 † 9:17 Helmaη-seβε (Exode) 9.16

sukpekpelluŋ-bituonŋu, da ku bi dɔlnu-yuɔ u ma sudɔdɔlluŋ-bituonŋu baa yemaduonŋu fanŋu-i.

22 Bamaŋ duu Diilonŋo huonŋa-i, bamaŋ gbɛ kɔsuɔma-i, Diilonŋ duɔ tiera ba nuonŋu-i duɔ ji pigãaŋ-ba u jãyãmma-i baa u fɔŋgũɔ-i yiinŋu nanŋu, nan'a niɛ?

23 Aa unŋ ciɛ hujarre-i bamaŋ nuɔ-i, unŋ tigiinŋ bamaŋ dii ku domma-na ba da ba ta ba ce ba bãaŋgu-i baa-yo, duɔ ce baa-ba ceŋ daama temma-i, a pigãaŋ wuɔ hujantienŋo, nan'a niɛ?

24 Unŋ bɛɛ maŋ *Yuifubaa-ba hɔlma-na baa *niɛraamba bi hɔlma-na hiere, u ciɛ baa miɛmɛi, u saa ce baa Yuifubaa yonŋ.

25 U waanŋ ma yaa-i Ose seɓe-i-na wuɔ:

«Bamaŋ saa waa mi baamba,

mi ka ce-ba mi baamba.

Bamaŋ maama-i saa ta ma dɔl-minŋ,

mi ka ta mi ku ba maama-na ŋaa nɛliɛŋo baa u dɔrŋo.

26 *Aa baŋ ŋa naa gbɛ nuɔmba-i terni maŋ nuɔ-i wuɔ
mɛi baamba sɪ,*

*kufanŋu terni-na, ba ka ta ba bɪ-ba Cicɛlmantienŋo
bisɔlmba.»‡*

27 *Isayi bi waanŋ *Isirahɛl-baamba maama wuɔ:

*«Halle da ku fiɛ'a Isirahɛl-baamba ka ciinu niɛ niɛ, ba
da-ba-diei ka kor-bei yonŋ;*

28 *kɛɛ Itienŋ unŋ waanŋ mamaŋ nelbiliemba kũŋgu-na,
u ka ce-ma hiere aa u ka tiraa ce-ma pãmpãŋ.»§*

29 Isayi duonŋo fanŋo naa bi wuɔya wanŋ-ma wuɔ:

«Kuɔ Dombuɔ saa naa yanŋ huonŋu hã-ye,

*ii naa gbuo hiere ŋaa Sodɔmɔtaambaŋ gbuyaa du-
maa.*

‡ 9:26 Ose (Osée) 2.1,25 § 9:28 Isayi (Ésaïe) 10.22-23

*Mamanɗ daa Gomɔrtaamba-i maa naa bi da-ye.»**

Viisinni da Diilonɗ-na, ni sa da ɗnjɗamma-na

³⁰ Inj taaraŋ i waŋ mamanɗ ma yaa daama: *Niɛraamba maŋ saa ta ba wuɔ *ɗnjɗamma-i da ba da viisinni-i, ba daa-ni. Ba daa-ni daŋ hama-i temma-i? Baŋ haa ba naŋga-i *Kirsa-i-na ku'i ciɛ ba da-ni.

³¹ A ne da *Isirahel-baamba famba maŋ taa ba wuɔ ɗnjɗamma-i da ba da-ni, ba saa gbãa da-ni.

³² Bige-i ciɛ ba saa gbãa da-ni? Ba saa haa ba naŋga Kirsa-na taara-niɛ, ba taaraaya-niɛ baa ba ciluɔ, ku'i ciɛ ba saa gbãa da-ni. Ba kãa ka tiŋɗ ba fɛrɛ tãmpɛlle† maŋ malãaŋ nuɔmba-i.

³³ Diilonɗ uŋ waŋ dimaŋ maama-i u seɓe-i-na wuɔ:

*«Mi ka jina tãmpɛlle *Sinyɔ-i-na,
nuɔmba ka ta ba tiŋɗ ba fɛrɛ diɛ.*

Di ka ta di mal nuɔmba-i.

Nɗga umaŋ duɔ haa u naŋga diɛ, u yaaŋga siɛ ture.»‡

10

¹ Tobinɗ namaa, mamanɗ yuu mi huɔŋga-i, mi taara *Yuifubaa-ba kor. Mi gbu mi cãrã ku yaa Diilonɗo wulaa mi hã-ba.

² Coima saa fa: Ba hinu pãama baa Diilonɗ-kũŋgu-i, ŋga ba saa suɔ hũmefafalle-i.

³ Nelienɗ nuɔ ninɗ saaya ŋ ce kumaŋ Diilonɗo tuɔ kãŋ-ni nelviinɗ nuɔ, ba saa suɔ-ku aa ta ba taara

* **9:29** Isayi (Ésaïe) 1.9. Mamanɗ daa **Sodmutaamba-i** baa **Gomɔrtaamba-i** ku da Miwaanɗo jɗammaŋ-seɓe-i-na (Genèse) 19.23-28. † **9:32 Tãmpɛlle maŋ malãaŋ nuɔmba-i**: Ba gbɛ Yesu yaa-i. Nienɗ Pier ðiɛ. 2.4,8. ‡ **9:33** Nienɗ 10.11; Isayi seɓe-i-na (Ésaïe) 8.14; 28.16; Pier ðiɛ. 2.6-8.

ba ce nelviimba bafamba fereɲ cemma. A ce dumaano-na, Diilonɲ uɲ ciɛ kumaɲ duɔ gbãa ce-ye nelviin miɛ, ba saa siɛ-ku.

⁴ A ne da *Kirsa yaa juɔ ji baal *Moisi *anjɪnamma-i. U ciɛ mafamma-i kumaɲ ka ce bamaɲ da ba haa ba naɲga-i yuɔ Diilonjo tuɔ kãɲ-ba nelviimba.

⁵ Na saa da, umaɲ taaraayan viisinni-i anjɪnamma barguɔ-i-na, Moisiɲ waanɲ mamaɲ ku kũngu-na, ma yaa daama wuɔ: «*Umaɲ duɔ gbãa wuɔ anjɪnamma hũmienɔ-i hiere, a ka kor-o.*»*

⁶ Nga umaɲ hũyãa Diilonɲ-maama-i duɔ taara viisinni-i, mamaɲ waanɲ baa-yo ma yaa daama wuɔ: «*Baa cira: <Hai ka nyugũɲ dɔrɔ-i-na ka bi Kirsa-i?>*

⁷ Baa bi tiraa ɲ cira: «*Hai ka suur hĩɛma-na ka sire Kirsa-i?>*»

⁸ Ma nyegãan wuɔ: «*Diilonɲ-nelma dii ɲ caanɲu-na; maa dii ɲ nunɲu-na, maa dii ɲ huɔɲga-na.*»† Ma ciɛra wuɔ na hũu Diilonɲ-maama-i. I wuɔra i waɲ ma yaa-i baa nuɔmba-i.

⁹ Na saa da, da ɲ puur ɲ nunɲu-i a waɲ-ma nuɔmba yufelle-na wuɔ Yesu yaa Itienjo-i, aa hũu-ma hĩɲ wuɔ Diilonjo siire-yuɔ hiel-o kuomba hɔlma-na, ɲ ka kor.

¹⁰ Da ɲ hũu-ma hĩɲ, Diilonjo tuɔ kãɲ-ni nelviin nuɔ. Da ɲ puur ɲ nunɲu-i a waɲ-ma, Diilonjo kor-ni.

¹¹ Na saa da, Diilonɲ-nelma ciɛra wuɔ: «*Umaɲ duɔ haa u naɲga yuɔ, kutienjo yaanɲga siɛ ture.*»‡

¹² A ce dumaano-na Yuifubaa-ba-i baa

* **10:5** Buolmaɲ-seɓe (Lévitique) 18.5; Gal. 3.12 † **10:8** Anjɪnamma tiyemmanɲ-seɓe (Deutéronome) 30.12-14 ‡ **10:11** Isayi (Ésaïe) 28.16

*niɛraamba-i kuuduɔŋgu yaa-i; biŋkũŋgu saa bɔɔɔ-bei. Yunteduɔŋo'i yiɛŋ ba yuŋ-nu hiere tuɔ ce ɔnfafamma-i bamaŋ muyaana ba natiɛŋa yuɔ.

13 Njaa maŋ nyegãaŋ dumaa Diilon- nelma-na wuɔ: «*Umaŋ duɔ muo u natiɛŋa Itienɔ-na, u ka kor-o.*» §

14 Nga da ba saa haa ba naŋga yuɔ, ba ka ce niɛ gbãa muo ba natiɛŋa yuɔ? Aa da ba saa nu u maama-i, ba ka ce niɛ gbãa haa ba naŋga yuɔ? Aa moloŋ duɔ uu si dii duɔ tuɔ waŋ u nelma-i, ba ka ce niɛ gbãa nu-ma?

15 Aa moloŋ duɔ saa puɔr ma yerreŋ, ma ka ce niɛ gbãa waŋ? Ma waana Diilon- nelma-na wuɔ: «*Bamaŋ juɔŋ baa neldɔɔɔlma-i, ba jomma sa suɔ aa fɛ huɔŋga.*» *

16 Nga nuɔmba-i hiere ba saa sie *Neldɔɔɔlma-i. *Isayi waana-ma wuɔ: «*Itie, iŋ waŋ nelma maŋ, ŋ daa hai hũyãa-ma?*» †

17 Terienŋu faŋgu-na, Kirsa nelma numma yaa juɔŋ baa ma hũuma-i.

18 Yaana mi yuu-na: Nuɔmba saa nu nelma famma-i wei? Ba nuɔ-ma! Diilon- nelma ciɛra wuɔ:

«*Ba nelma gbuyaa hiɛma-i hiere.*

Nuɔmba nuɔ ba nelma-i nileiŋa-na hiere ka saa.» ‡

19 Mi ka tiraa yuu ne: *Isirahɛl-baambaŋ nuɔ-ma, ba saa naa suɔ ma yaana-i wei? Ma yaana suyaa! Moisi yaa waana-ma diɛlũɔ wuɔ: «*Diilonɔ ciɛra:*

«*Naŋ'a na sa kaŋ bamaŋ wuɔ niɛraamba, mi ka ce na ta na ce yeɓma bei.*

§ 10:13 Yowel (Joël) 3.5 * 10:15 Isayi (Ésaïe) 52.7 † 10:16 Isayi (Ésaïe) 53.1 ‡ 10:18 Gbeliemaŋ-nalãaŋgu (Psaume) 19.5

*Mi ka ce na hɔmmu du baa bamaŋ sa suyaan
biŋkūŋgu.》§*

20 Aa Isayi daa holle cira: «Diilonɔ ciera:

«Bamaŋ saa ta ba taara-miɛ, ba daa-mi.

*Bamaŋ saa ta ba yuu-mi baa weiɔma, mi caraaya ba
yaa-i.》**

21 Nga kumaŋ ŋaa Isirahel-baamba kūŋgu-i, Diilonɔ
ciera:

*«Bāaŋgu-i baa isuŋgu-i mi bi mi baamba-i, ŋga ba sa
siɛ-mi.*

Ba sa nu mi nuŋgu-i aa tiraa pu bubuɔsɪnni baa-mi.》†

11

Diilonɔ saa ciina Isirahel-baamba-i

1 Terienɔ fangu-na, yaan mi yuu-na: Diilonɔ
ciinaana u baamba-i *Isirahel-baamba-i wei? U
saa ciina-bei. Mei feɛɛ-i Isirahel nellen-wuon muɔ,
*Abiramu hāayɛlŋ muɔ aa *Bensaamiɛ dūŋ-wuon
muɔ.

2 Diilon u yufellen hilaa bamaŋ nuɔ-i dii ku
domma-na, u siɛ gbāa ciina-bei. *Eliŋ muyaa
u natiɛŋa Diilonɔ-na Isirahel-baamba maama-
na kusuon-nu Diilon-nelma-na, ma si na suɔ ku
terienɔ-i kɛ?

3 U ciera wuɔ: «*Itie, ba kuɔ ŋ *pɔpuɔrbiemba-i aa
muonu mumbuolmuŋ-terni-i. Muɔmei tɔyaa mi diei ŋ
huonɔgu-na, ŋga baa dii ta ba taara-miɛ baa komma.》**

4 Uŋ waan mafamma-i Diilonɔ siyaa-yo baa
hama-i? U ciera wuɔ: «*ŋ saa tɛ ŋ diei! Nuɔmba*

§ 10:19 Anjɪnamma tiyemman-ɛbe (Deutéronome) 32.21 * 10:20

Isayi (Ésaïe) 65.1 † 10:21 Isayi (Ésaïe) 65.2 * 11:3 Jāmatigi ba
sebeɗfelāŋo (1 Rois) 19.10,14

neifien̄a siɛ nuɔsiba ndii dii baa-mi mi j̄namma-na, kutaamba saa pigeŋ dede Baal[†]yaaŋga-na.»‡

⁵ Kuubiduɔŋ daaku yaa nyuŋgo ku b̄aangu-na: Diilon̄ uŋ fiɛlaa cɛllɛ-baamba maŋ Isirahɛl-baamba-na, baa dii yogo.

⁶ U ciɛ baa-ba aa fiɛl-ba, u saa ne ba maacemma. Kuɔ uu naa ne ba maacemma, baa naa saa cira u ciɛ baa-ba.

⁷ Ku yuŋgu yaa daaku wuɔ Isirahɛl-baambaŋ taa ba taara kumaŋ, ba saa da-ku; Diilon̄ uŋ fiɛlaa bamaŋ bɛi, ba'i daa-ku yon̄. Ba boluon̄gu ciɛ aŋyagarmantaamba

⁸ ŋaa maŋ nyeḡaŋ dumaa Diilon̄-nelma-na wuɔ: «*Ji hi baa nyuŋgo Diilon̄o ciɛ ba h̄ammu ku aa yaŋ-ba, aa cu ba yammu-i, aa suuye ba t̄unni-i ba sa nu baa-ni.»§*

⁹ *Davidi bi ciɛra wuɔ: «*Baŋ wuo niid̄ɔd̄ɔlni maŋ, mi taara Diilon̄o ce-ni ŋaa k̄ollu a bel-ba, u ce-ni ŋaa juɔŋo a cure-bɛi, u ce ni yaa u s̄oḡɔlnu ba gbeini-i a suu ba āmbabalma s̄ɔlaaŋgu-i.*

¹⁰ *Mi taara u yir-ba, ba baa tiraa ta ba da baa ba yufien̄a-i.*

*Aa u haa yaahuolo-i bɛi, ba baa gb̄aa ciir wuɔ baa-yo.»**

¹¹ Yaan̄ mi yuu-na: Isirahɛl-baambaŋ tis̄aan̄ ba fere a cii, ba ka p̄aŋ t̄ɛ dii h̄ɛma-na wɛi? Ba siɛ p̄aŋ t̄ɛ dii. Ba c̄almuɔ birii yaŋ aa k̄aȳa *niɛraamba

† **11:4 Baal:** Tiŋgu nan̄ yerre-i dumaan̄o-na. ‡ **11:4** J̄amatigi ba sebed̄ɛl̄aŋo (1 Rois) 19.18 § **11:8** An̄jnamma tiyemaŋ-sebe (Deutéronome) 29.3; Isayi (Ésaïe) 6.10; 29.10 * **11:10** Gbeliemaŋ-nal̄aŋgu (Psaume) 69.23-24

kor. A ce dumaanɔ-na, Isirahel-baamba ka ta ba ce yelma bei.

¹² Da kuɔ ba cālmuɔ ciɛ ānfafamma nelbiliemba-na, da kuɔ ba ciima kāayā niɛraamba-i, da ba sire, ku ka kāyā nelbiliemba-i ka hi hie?

Nieraamba kormanɔ-kūŋgu-i

¹³ Fiɛfiɛ-i mi nelma vii *niɛraan namaɛi. Namaa namanɔ *Isirahel-baanɔ namaa sɪ, Diilonɔ puɔraami namaa hɔlma yaa nuɔ-i. Mi maacemma sa suɔ aa dɔlnu-miɛ.

¹⁴ Mi bi ce kufanɔgu-i da mi ce mi nellen-tobimba-i yelmantaamba a gbāa da mi kor banamba bei.

¹⁵ Na saa da, Diilonɔ uɔ ciɛlɔa-ba kɔtuɔŋgu, ku ciɛ fuɔ baa niɛraamba-i ba suurnu ba-naa. Duɔ ji siɛ ba piɛ-yo, kufanɔgu ka waa niɛ niɛ? Ku ka waa ŋaa ba kuu aa sire.

¹⁶ Na saa da, da ŋ pā dɪdɪɛlāmma-i hā Diilonɔ-i, ŋ dɪmma-i hiere ma ciɛ Diilonɔ-maama. Da ŋ pā tibikāalmba-i hā Diilonɔ-i, tibinegemmu-i hiere mu ciɛ Diilonɔ-muumu.

¹⁷ Isirahel-baamba dii ŋaa ciɪŋ-tibiɪŋgu aa niɛraanɔ namaanɔ-i na waa ŋaa hɪɛŋ-tibiɪŋgu. Diilonɔ karaa ciɪŋ-tibiɪŋgu negemmu nammu nanna, aa biɛ hɪɛŋ-tibiɪŋgu negemmu gbo mu fonni-na. Ciɪŋ-tibiɪŋgu negemmunɔ danɔ tibiyaamma manɔ, namaa na bi da maaduɔma famma yaa-i, aa ma hel hiere kaasɪduɔŋ daani yaa nuɔ-i.

¹⁸ Kufanɔgu teriɛŋgu-na, baa na nyɛ banɔ karaa negemmu manɔ. Na ce niɛ aa nyɛ-mu? Negenɔga sa tūu kaasɪnni, ŋga kaasɪnni'i tūyāan negenɔga!

¹⁹ Unaa gbāa bi cira: «Diilonɔ karaa negemmu fammu-i aa dii muɔmɛi mu fuonɔgu-na.»

²⁰ U waan ninsoŋo, ŋga kuman cie Diilono kar-mu, ku yaa daaku: Mu saa haa mu nanŋa yuɔ ku'i cie u kar-mu halan-mu. Nuɔniŋ haa ŋ nanŋa-i yuɔ ku'i cie u dii-ni mu fuonŋu-na. Yan aa ŋ nanna bombolma-i aa ŋ ta ŋ kãalã Diilono-i.

²¹ Diilon duɔ kar ciŋ-tibiŋgu negemmu-i nanna, bige-i gbãa cie-yo hien-tibiŋgu muumu karma-na?

²² Ŋ saa da, Diilono pigãan u fafaanŋu-i baa u hɔdorre-i pigãan daama temma yaa-i: U huŋga don baa baman naana u hũmelle-i aa fa baa nuɔni man nyaarãa-yuɔ. Da ŋ bi nanna-yuɔ, u bi kar-ni nanna ciŋ-negemmu temma.

²³ Aa Isirahel-baan da ba nanna ba anyagarma-i, Diilono ka bir dii-ba ba fonni-na. Ku fɔŋgũɔ dii-yuɔ u duɔ ce-ma.

²⁴ Nuɔŋo-i, nan waa hien-tibiŋ-nu, ba kar-ni jo ji gbo-ni ciŋ-tibiŋ-nu; mafan da ma saa yar Diilono-i, ciŋ-tibiŋgu feren negemmu gbomma ce nie gbãa yar-o?

Isirahel-baamba korman-kuŋgu-i

²⁵ Tobin namaa, mi taara na suɔ Diilono kusũŋgu-i, ku yaa na ka suɔ wuɔ na nelnullu gbɛ baa-na. *Isirahel-baamba namba nyaayã ba ferɛ. A ce dumaanŋo-na Diilono yaan-ba tuɔ cie *niɛraamba man dii da ba kor hiere, ba kor aa u suɔ kor-ba.

²⁶ Isirahel-baamba ka kor hiere dumɛi ŋaa man nyegãan dumaa wuɔ:

«Kor kortierŋo ka hel *Sinyɔ;

u ka hiel *Yakɔbu hãayɛlmba-i anyagarma-na.

27 *Mi ka hur ba ɔmbabalma-i halan-ma bei aa bel *tobisinni baa-ba.»†*

28 Isirahel-baambaŋ'a ba saa siε *Neldɔdɔlma-i, diε i ne-ku, ba ciε Diilonɔ-bigāarāamba, ŋga ku kuraara niεraaŋ namaaŋo-i. A ne da diε ne Diilonɔ u yufellen hilaa-bei dumaa, i ne da ba maama dɔlnu-yuɔ yogo ba bɛncuɔmba maa-na.

29 Na saa da, Diilonɔ duɔ hā-ni, u hāa-ni. U yufel da di hel-niε, di hilaa-niε; u sa bir baa huon-āndaanɔ.

30 Yiinaa-i-na, namaa na saa ta na nu Diilonɔ nuŋgu-i, Isirahel-baambaŋ juɔ cɛina u nuŋgu-i huonɔgu maŋ nuɔ-i, u suɔ ce hujarre namaaŋo-na.

31 Ba yagaraa Diilonɔ nuŋgu-i fiεfiε-i-na a ce u ce hujarre namaaŋo-na, aa bafamba da ba bi da u hujarre-i.

32 Kumaŋ ciε mi waŋ-ma dumaanɔ-na, Diilonɔ yaan Isirahel-baamba-i baa niεraamba-i hiere ba ferεŋ nuɔ ba suur ɔmbabalma-na bāl ba nuhɔεŋ-na aa suɔ duɔ ce hujarre bei hiere.

33 Coima saa fa, Diilonɔ fafaanɔ temma si dii! U nu nelma-i ma numma-i aa tuɔ suɔ wεima-i hiere. Molo siε gbāa suɔ u huɔya-maama-i ti-ma, molo siε bi gbāa konnu u kusūŋgu-i

34 ŋaa maŋ nyεgāan dumaa u nelma-na wuɔ:

«Hai *gbāa suɔ Itieŋo kusūŋ-maama-i?*

Hai gbāa dii nelma u tūŋ-nu?‡

35 *Hai diyaa cεmεlle yuɔ dede aa u duɔ ji suu-de huon-nu?»§*

† 11:27 Isayi (Ésaïe) 59.20-21 ‡ 11:34 Isayi (Ésaïe) 40.13 § 11:35 Yɔbu (Job) 41.3

³⁶ Bimbinni-i hiere u yaa hielaa-ni, nii dii fuo nagãñ-na aa ni tiyãa fuo t̄ema. Yaan̄ i tie gbeliẽñ u yaa-i hõnni man̄ jon̄! Ma ciẽ.

12

Diilon̄-bilon̄-wuõsaanḡu

¹ Tobin̄ namaa, Diilon̄ un̄ ciẽ hujar daade temma-i yiẽ, jande, mi cãrã-nei, hãan̄-yon̄ baa na fẽrẽ ñaa ban̄ hãñ-yon̄ tãmmañ-kũngu dumaa. Yaan̄ na ciluõ tuõ fa. Taa na ce kuman̄ dõlaanun̄-yuõ. Ba buol Diilon̄o-i dumei ninson̄-buolma-i.

² Baa na ta na nyaanu nelbiliemba kuucẽngu-i, yaan̄ Diilon̄o bir-na u birma a hã-na ãnjõgõfẽlemma, ku yaa na ka ta na suõ Diilon̄o huõnga-i: Kuman̄ faa, kuman̄ dõlaanun̄-yuõ baa kuman̄ vii, na ka ta na suõ-ku.

³ Diilon̄ un̄ firiiinu u huõnga-i aa ce baa-mi, mi ka dii nelma na tũnni-na hiere: Yaan̄ bombolma-i aa neliẽño neliẽño u jina u fẽrẽ u fuõngu-na. Nan̄ haa na nan̄ga-i Diilon̄o-na aa u hã-na fõngõbaa-ba man̄, taa na ce na wẽimambaa-ba-i na saanu baa ba yaa-i.

⁴ Nelbilon̄ un̄ yẽñ dumaa baa terni bõi u kũõma-na, teriẽngu teriẽngu baa ku maacemma,

⁵ mie in̄ fiẽ ciinu, i suuriinu i-naa dumei. Ii dii ñaa i gbuõnu ce nelduõño *Kirsã horre-na, neliẽño neliẽño baa u munyierammu.

⁶ Diilon̄o firiiinu u huõnga-i a hã-ye i de-i-den̄ fõngõbaa. Duõ hã nuõni man̄ u põpuõrun̄gu cemman̄-fõngõõ-i, baa haar baa-yo u hũmelle-na.

7 Kāyāmman-ƒɔŋgũɔ duɔ waa baa uman, u tuɔ kāyā. U nelma pigāaman-ƒɔŋgũɔ duɔ waa baa uman, u tuɔ wan-ma u pigāan.

8 Sirɛiŋ-ƒɔŋgũɔ duɔ waa baa uman, u tuɔ dii sirɛiŋa-i banamba-na. Uman duɔ da u nagān-na, kutienɔ yan u nanɔa ta ka fara baa huɔŋga diei. Uman duɔ da yaanɔa-i, u ce u yaatesinni-i baa pāama. Duɔ hā uman ƒɔŋgũɔ-i wuɔ u tuɔ kāyā sūntaamba-i, kutienɔ tuɔ ce-ma baa hɔfɛlle.

9 Na nelnyulmu saaya mu koŋ, huhurma saa saaya ma waa-muɔ. Gbuu na bigāan āmbabalma-i aa na vaa na fɛɛ baa ānfafamma yaa-i.

10 Taa na dɔl na-naa ŋaa cɛduɔŋ-bien namaa. Taa na jina na fɛɛ banamba huon-nu.

11 Taa na hinu pāama-i, baa na ce yentaan namaa. Vaan na fɛɛ baa Itienɔ maacemma-i, baa na fɛ baa-ma.

12 Nan hin kuman taalunɔ-i, yaan ku ta ku fɛ na hɔmmu-i. Weiŋ da ma da-na, na dɔluonu-mɛi. Taa na hinu Diilocārālle-i.

13 Taa na kāyā Diilonɔ-dūŋ-baamba man naaluɔ un suurii-bɛi. Taa na ce niraamba nersinni-i fafamma.

14 Taa na cārā Diilonɔ-i na hā baman ciɛn-nan kpāncɔlgũɔ-i. Taa na cārā kuufafaanɔ na hā-ba; baa na haa na nubabalaanɔ bɛi.

15 Taa na nyɛ baa baman nyien, aa na ta na kaal baa baman kaalaan.

16 Taa na nunu na-naa. Baa na ta na tetɛn na fɛɛ; yaan aa na ta na siɛ maacemma man sɔlsɔl-

maama-i* . Baa na da niε sɪ na suɔ wεima-i hiere.

¹⁷ Baa na ta na suu āmbabalma solaaŋgu-i baa āmbabalma. Gbāaŋ na ta na ce kumaŋ faa na hā nuɔmba-i hiere.

¹⁸ Gbāaŋ na ta na gbo baa nuɔmba-i hiere; baa na yaŋ ma hella namaa.

¹⁹ Mi jēnaaŋ namaa, baa na ta na suu solaaŋgu-i na fεε, yaaŋ Diiloŋo yaa tuɔ suu-ku. Na saa da, ma nyεgāaŋ Diiloŋ-nelma-na wuɔ: Itienɔ ciεra wuɔ: «Yaaŋ solaaŋgu-i na hā muɔ. Muɔmɛi ka pā neliεŋo neliεŋo baa kumaŋ saaya baa-yo.»†

²⁰ Nga kumaŋ namaa kūŋgu-i, ku yaa daaku: «Nyul da mu ta mu ko η bigāarāŋo-i, hā u wuo. Hūŋkuɔsɪŋ da ni bel-o, hā u nyɔŋ. Da η ce mafamma-i kuu dii ηaa η gbālāa dānciεŋa'i kūnna u yuŋgu-na.»‡

²¹ Baa na yaŋ āmbabalma da yuŋgu nei, ciεŋ ānfafamma-i na hiel āmbabalma-i na hɔlma-na.

13

Taa na siε fōŋgōtaamba wulaa

¹ Neliεŋo neliεŋo u saaya u tuɔ siε fōŋgōtaamba wulaa. Kumaŋ ciε mi waŋ-ma dumaanɔ-na, fōŋgōtesɪnni-i hiere ni hel Diiloŋ-na, u yaa jēna fōŋgūɔ-i hiere.

² A ce dumaanɔ-na umaŋ duɔ tuɔ gāŋ baa fōŋgōtaamba-i, u gāŋ baa Diiloŋo. Bamaŋ ciinaanaŋ fōŋgōtaamba nuŋ-āndaanɔ-gu-i, baŋ taaraŋ kumaŋ ba ka da-ku.

* **12:16** *Yaaŋ aa na ta na siε maacemma maŋ sɔlsɔl-maama-i:* Girekimma-na terieŋ daaku gbāa bi nu nuŋ daama-i: «Yaaŋ aa na ta na siε na piε nawalaamba-i.»

† **12:19** Anjɪnamma tiyemman-seɓe (Deutéronome) 32.35 ‡ **12:20** Bɪncuɔŋ-nelmaŋ-seɓe (Proverbs) 25.21-22

³ Da η ta η ce kuuviingu, korma sa da-ni baa fõngõtaamba-i. Korma da ãmbabalmanciraamba'i baa-ba. Teriengu fanḡu-na, da η'a η sa taara korma ta ma da-ni baa-ba, yaḡ aa η ta η ce kuuviingu, ku yaa bafamba fεε-i ba ka ta ba gbεliεη-ni.

⁴ Fõngõtaamba ce Diilonḡ-maacemma'i dumaanḡo-na da ba dii-ye hũmefafalle-na. Nḡa da η bir yaḡ aa ta η ce kuubabalaanḡu, η saaya η kãalã-bεi. Diilonḡ uḡ hãa-ba comelle maḡ, u saa hã-ba baa-de gbãḡgbãḡ, ba ce fuõ maacemma'i baa-de. Umanḡ duõ cãl, banḡ haa kumanḡ yuõ, ku pigãanḡ Diilonḡ-berru.

⁵ Ku'i ciε i gbĩε i tiε siε fõngõtaamba wulaa. I baa ne muoru yonḡ aa tiε siε, i ne i hõmmu, i suyaa wuõ ku faa.

⁶ Ku'i bi ciε η da na saaya na ta na pã na nampobaa-ba-i. Bamanḡ hũyãanḡ nampo-i, Diilonḡo'i bi hãa bafamba-i maacemma famma-i.

⁷ Niḡ saaya η pã kumanḡ, pã-ku η hã kuḡ vii umanḡ. Taa na pã nampobaa-ba-i na hã ba taamba-i, umanḡ duõ saaya baa kãmma, na kãḡ-yo. Umanḡ duõ saaya baa bõbõima, na ce-yo bõi.

Anḡinamma tuole-i

⁸ Da ma hel nelnyulmu-na, baa na yaḡ biḡkũḡ cẽmelle waa unanḡ nuõ-na. Na saa da, umanḡ duõ yaḡ banamba maama ta ma dõlnu-yuõ, kuu dii ḡaa kutieḡo tiε baa *Moisi *ãḡinamma-i ma kũḡḡu-na hiere.

⁹ Kumanḡ ciε mi waḡ-ma dumaanḡo-na, mamanḡ nyεḡãanḡ ãḡinamma-na wuõ: «Baa ce *fuocesinni, baa ko neliεḡo, baa cuo, baa nenu neliεḡo»* ka cor

* 13:9 Helmanḡ-sebε (Exode) 20.13-17; Anḡinamma tiyemmanḡ-sebε (Deutéronome) 5.17-21

baa manamma-i hiere, ma juɔ ji gbura ma-naa nelma diei maanɗ daama yaa nuɔ-i wuo: «*ŋ saaya ŋ dɔl ŋ nanolŋo-i ŋaa ninɗ dɔl ŋ fεε duma.*»†

¹⁰ Da ŋ ta ŋ dɔl ŋ nanolŋo-i, ŋ sa jɔguɔŋ-yo baa kuubabalaanɗu. Terienɗu fangu-na, nelnyulmu da mu waa-niε, kuu dii ŋaa ŋ t̄iε baa ɗnjɪnamma-i hiere ma k̄ŋgu-na.

Ku piε ku jo dii

¹¹ Baa na h̄uu nel daama-i na nanna. In yen huɔŋgu maŋ nuɔ-i daaku-i, namaa fεε-i na suɔ-ku. Baa na duɔf̄uŋ, siirenɗ, ku hii! Konkoro piyaa-ye fiεfiε-i-na a yan in ŋa naa h̄uu Diilonɗ-maama-i fεemma-i huɔŋgu maŋ nuɔ-i.

¹² Isuɔŋgu niinu t̄i, cuo piyaa kaalma. Yaan i nanna kukulman-maacemma-i aa i t̄iε ce b̄aant̄imma.

¹³ Yaan i t̄iε ce kuuviinɗu, b̄aantaamba ce dumεi. I yan niiwuonin-gbuolaanɗu-i, baa kolman-gbuolaanɗu-i, baa bin̄wos̄inni-i ni sinni-na hiere. I yan berkare-i baa nenemunɗu-i.

¹⁴ Yaan i biε Itienɗo-i Yesu-Kirsa maama aa i ne i kus̄unnin-maama-i aa i yan-ma.

14

Baa c̄al ŋ nawuonɗo-i

¹ Baa na ta na t̄iel uman saa nan kaasinni dei yogo Diilonɗ-h̄umelle-na; taa na piε-yo na caan-nu. Baa na ta na fanu na-naa baa-yo u ɗnjɔguɔma-na.

² Naa unanɗo dii u suyaa wuo niiwuoni-i hiere ni gb̄aa wuo. A ne da uman saa nan kaasinni dei

† **13:9** Buolman-sebe (Lévitique) 19.18

yogo Diilonɗ-hūmelle-na u sa dii kūɔma u nuŋgu-na, u wuo dimma yonɗ.

³ Umanɗ wuyaaŋ niiwuoni-i hiere, u baa nyɛ umanɗ wuɔ ninanni nyaa-yo, aa umanɗ sa wuyaaŋ niiwuoni-i hiere u baa cāl umanɗ wuyaaŋ-niŋ. Diilonɗ un siyaa dii-yo u horre-na, yunɗu si dii u cālma-na.

⁴ Nanɗ hilaa hie aa da manamma ta ŋ cāl unanɗ cāaraŋo-i? Ku nuɔlaa-yo wa, ku saa nuɔl-o wa! Ma hii nuɔ baa bige-i? Aa ku siɛ gbāa nuɔl-o; Itienɗo dii tuɔ kāyā-yuɔ. Ku fɔŋgūɔ dii-yuɔ u tuɔ kāyā-yuɔ.

⁵ Bananɗ wulaa, yinni-i hiere ni sa saa; ni maar ni-naa. Bananɗ ba'a yinni-i hiere nii dii niiduɔni. Nɛliɛŋo nɛliɛŋo, u yanɗ mamanɗ dii u huɔŋga-na ma ye-yo.

⁶ Umanɗ buɔranɗ yinni-i, u bɔrɔ-niɛ Itienɗo maa-na. Umanɗ wuyaaŋ bimbinni-i hiere, u bi wuo-ni Itienɗo maa-na. Kumanɗ ciɛ mi wanɗ-ma dumaanɗo-na, kutienɗo jaal Diilonɗo-i ni maama-na. Aa umanɗ wuɔ niiwuoni nanni nyaa-yo, u bi ce-ma Itienɗo maa-na. Fuɔ bi jaal Diilonɗo-i.

⁷ Na saa da, i hɔlma-na, molo si dii tɛna u fɛrɛŋ maa-na, molo sa bi ku kā u fɛrɛŋ maa-na.

⁸ Da ŋ honɗ Diilonɗ-horre-na, ŋ huɔŋ Itienɗo maa-na, aa da ŋ bi ku, ŋ kuu Itienɗo maa-na. A ce dumaanɗo-na ii dii cicɛlma wa, i kuu wa, i tienɗo yaa Yesu-Kirsa-i.

⁹ Bige-i ciɛ mi wanɗ-ma dumaanɗo-na? U kuu aa sire jo ji waa bikuomba-i baa cicɛlmantaamba-i hiere ba yunɗ-nu.

¹⁰ Nɔga ma bilaa niɛ nanɗ da manamma ta ŋ cāl ŋ nawuonɗo-i? Ma bilaa niɛ nanɗ ta ŋ nyɛ ŋ nawuonɗo-i sūlma? I ka cor hiere Diilonɗ-fuore-na u yuu-ye i

de-i-diei.

¹¹ Na saa da, ma nyegãan Diilon-nelma-na wuɔ:
«Muɔ Cicēlmantien muɔ,
mi siε kar ku coima,
nuɔmba-i hiere ba ka jo ji dũna mi yaannga-na.
Aa neliεno neliεno u ka puur u nungu-i wan-ma wuɔ
muɔmɛi Diilonjo-i kelkel.»*

¹² Terienngu fanngu-na, neliεno neliεno unj ciε kuman,
u ka yiera Diilonjo yaannga-na a wan-ku.

Baa guɔl η nawuonjo gbeini-i

¹³ A ce dumaanjo-na, yaan i yan i-naa cālma.
Yaan aa na bel na fεre unan nuɔ η baa ji guɔl unan
gbeini-i a pira-yuɔ Diilon-hũmelle-na.

¹⁴ Itienjo-i Yesu ciε mɛi suɔ, aa tiraa tir suɔ wuɔ
kuuwuonngu saa nyaa neliεno. Nga uman duɔ tuɔ
jɔguɔn wuɔ kuuwuon daaku nyaa-yo, η bi da ku
nyaa-yo.

¹⁵ Da η ta η ce kuujanngu η natobiɔno-na baa
niη wuo kuman, η naana nelnyulmun-hũmelle-i.
*Kirsan kuu uman maa-na-i, η ka kɔsuɔn-yo ku-
uwuon maa-na yon wei?

¹⁶ Kuman faa nan yufelle-na, da η suɔ wuɔ ku
cemma gbãa biεna Diilon-hũmelle yerre-i, ne-ku
aa η yan-ku.

¹⁷ Na saa da, *Diilon-nellen-kũngu-i niwuonin-
kũngu sɪ, niinyɔnnin-kũngu bi sɪ. Diilon-nellen-
kũngu yaa viisinni, baa yaafɛlle baa hɔfɛlle, ni da
*Diilon-Yalle yaa wulaa-i.

¹⁸ Uman duɔ tuɔ cãa Kirsai cãama famma
temma-i, u kũngu dɔlnu Diilonjo-i aa nuɔmba bi bi
u yefafalle.

* **14:11** Isayi (Ésaïe) 45.23

19 Terienɗu fanɗu-na, kumaŋ juɔŋ baa yaafɛlle-i muntɛenammu-na aa ta ku ce i hieroŋo-i i tie naŋ kaasinni Diilonɗ-hūmelle-na, yaanɗ i vaa i fere baa kufanɗu cemma yaa-i.

20 Baa na guɗla Diilonɗ-maacemma-i baa niiwuoni. Niiwuoni-i hiere ni faa ninsoŋo, ŋga kuuwuonɗu maŋ ka guɗl ŋ natobiŋo gbeini-i Diilonɗ-hūmelle-na, ku wuoma saa fa.

21 Biŋkūŋgu biŋkūŋgu, kumaŋ gbāa guɗl ŋ nato-biŋo gbeini-i Diilonɗ-hūmelle-na, ne-ku aa ŋ yaŋ-ku. Da kuɔ naŋ kūɔwuole-i sisɔ ŋ konyolle ka guɗl u gbeini-i, ne-ku aa ŋ yaŋ-ku.

22 Niŋ suɔ kumaŋ ŋ huɔŋga-na kufanɗu biŋkūŋgu yaŋga-na, yaŋ ku tie nuɔ baa Diilonɗo na hɔlma-na. Umanɗ sa ciɛŋ u weima-i baa hɔmmu hāi, kutienɗo yunɗu dɔlaa.

23 Ŋga umanɗ duɔ tuɔ wuo biŋkūŋgu aa u huɔŋga saa hūu-ma baa-ku a kā u Diilonɗ-hūmelle yaŋga-na, Diilonɗo ka yuu-yo. U ka yuu-yo niɛ niɛ? U āncemma-i baa u Diilonɗ-hūmelle sa kā yanduɔŋga. A ne da kumaŋ sa kāanɗ yanduɔŋga baa ŋ Diilonɗ-hūmelle-i kuubabalaanɗu.

15

Biyaanɗ Yesu-Kirsa maama

1 Miɛ maŋ yieraaya donɗ Diilonɗ-hūmelle-na, ku saaya i tie kāyā bamaŋ saa yiera donɗ miɛ temma-i. I saa saaya i tie ce kumaŋ dɔlaanunɗ miɛ yoŋ.

2 Nelienɗo nelienɗo i hɔlma-na, u saaya u vaa u fere baa kumaŋ dɔlaanunɗ banamba-i a kāyā-bei ba naŋ kaasinni Diilonɗ-hūmelle-na.

³ Na saa da, *Kirsa saa tuɔ ce kumaŋ dɔlaanun fuɔ. Ma nyegãan Diilon-nelma-na wuɔ: «Diilo, bamaŋ taa ba tuora-niɛ, ba tuosinni birii haa muɔmɛi nuɔ-i.»*

⁴ Mamaŋ nyegãan Diilon-nelma-na hiere dii ku biena-na, ma nyegãan da ma pigãan-ye nelma. Ma ce-ye hɔhɔnantaan miɛ aa ta ma dii sireiŋa yiɛ i die gbãa die tie hiŋ Diilon-ciilunɔgu taalunɔgu.

⁵ Diilo fuɔ maŋ hɔhɔnammu tieno-i baa sireiŋa tieno-i, u kãyã-nei na ta na nunu na-naa ŋaa Yesu-Kirsaŋ waan-ma dumaa.

⁶ Ku yaa na ka gbonu hiere ce noduɔŋgu ta na gbɛliɛŋ Diilono-i Itieno-i Yesu-Kirsa To-i.

⁷ Terienɔgu fanɔgu-na, taa na siɛ na-naa Diilono yerre fafaanɔgu maama-na, ŋaa Kirsaŋ siyaa namaan-o-i dumaa.

⁸ Yaan mi tũnu-nei, Kirsa juɔ duɔ ji kãyã *Yuifubaa-ba-i. Diilon un ŋa naa pã nunɔgu maŋ baa ba bɛncuɔmba-i, Yesu juɔ ji ce ku yaa-i a pigãan wuɔ Diilon duɔ waŋ mamaŋ, u ce-ma.

⁹ U bi juɔ *niɛraamba da ba gbãa gbɛliɛŋ Diilono-i u ɔnfafamma maama-na ŋaa maŋ nyegãan dumaa Diilon-nelma-na wuɔ:

«Ku'i cie mi ka ta mi gbɛliɛŋ-ni niɛraamba hɔlma-na, aa ta mi hɔl nɛini mi tuɔlnu-niɛ.»†

¹⁰ Ma bi nyegãan wuɔ:

«Niɛraan namaa, yaan na hɔmmu fɛ Itieno baamba muumu temma-i.»‡

¹¹ Ma bi tiraa nyegãan wuɔ:

«Niɛraan namaan-o-i hiere, taa na gbɛliɛŋ Itieno-i!

* **15:3** Gbɛliɛmaŋ-nalãanɔgu (Psaume) 69.10 † **15:9**
Gbɛliɛmaŋ-nalãanɔgu (Psaume) 18.50 ‡ **15:10** Anɔŋnamma
tiyemman-sebe (Deutéronome) 32.43

Nelbilien namaaŋo-i hiere nilien-a-na, taa na hāl neini na tuɔnu-yuɔ.» §

12 Aa bi tiraa nyegɛŋ *Isayi sebe-i-na wuɔ:

«Yese**hāayēlŋo nanjo ka jo.*

U ka sire waa nieraamba yuŋ-nu.

Nuɔmba-i nilien-a-na hiere ba ka haa ba nanŋa-i u yaa nuɔ-i.» †

13 Nan haa na nanŋa Diilonŋo-na, fuɔ man i cicuɔŋgu tienŋo-i, u fɛ na hɔmmu-i da hinni, aa gbuu dii yaafɛlle na muntienammu-na, ku yaa *Diilonŋ-Yalle ka ce na ta na hin u ciilunŋu taalunŋu bɔi.

Maman yuu Pol huɔŋa-i

14 Tobin namaa, mei fere-i mi suyaa-ma wuɔ na hɔmmu yuu baa ānfafamma, na suɔ weima-i hiere, aa na gbāa dii nelfafamma na-naa tūnniŋ.

15 Nŋa mi suuye mi yufien-a-i aa waŋ man-amma cor sebe daayo terni bɔi-na, da mi ce nelma namma tɛnu-nei. Diilonŋo firiinu u huɔŋa-i baa-mi ku'i cie mi ce-ma dumaanŋo-na.

16 U cie-mi Yesu-Kirsa cāarāŋ muɔ *nieraamba hɔlma-na. U diyaa u *Neldɔdɔlma-i mi nammu-na mi ta mi waŋ-ma baa-ba kumanŋ ka ce *Diilonŋ-Yalle bɔ-ba ba deŋ, a migāan-ba ba pā ba fere hā Diilonŋo-i.

17 Terienŋu fanŋu-na, Diilo baa Yesu-Kirsa-i, mi gbāa gbɛlien mi fere Diilonŋ-maacemma-na.

18 Mi gbāa cira *Kirsa yaa kāayā-mie mi bir nieraamba yammu-i Diilonŋo-na ba ta ba nu u

§ 15:11 Gbelieman-nalāanŋu (Psaume) 117.1 * 15:12 Yese: Davidi to yaa-i. Nien u sinni-i Samiel sebedɛlāŋo-na (1 Samuel) 16.5-13. U bi waa Yesu haayienŋo. Nien Matie sebe-i-na 1.6. † 15:12 Isayi (Ésaïe) 11.10

nun̄gu-i. U ciε-ma baa mi nun̄-ãndaan̄gu a naara mi añcemma.

¹⁹ U ciε-ma baa himma baa gbεε. U ciε-ma baa Diilon̄-Yalle f̄ɔŋgũɔ yaa-i. Ku ciε dum̄ei mi gbuo terni-i hiere baa Kirsa Neldɔdɔlma-i, a don̄ dii *Yerusalemu, jo ji hel baa Iliri nil̄eiŋa-i hiere.

²⁰ Maman̄ naa yu mi huɔŋga-i, mi taa mi taara mi fulnu nil̄eiŋa man̄ saa nu Kirsa maama-i dede, a wan̄ Neldɔdɔlma-i baa-ba. Mi saa ta mi taara mi haaya unan̄ d̄un̄gu ku'i ciε mi fulnu nil̄eiŋa man̄ saa nu u maama-i dede.

²¹ Mi ciε-ma ŋaa man̄ nyεgãan̄ dumaa Diilon̄-nelma-na wuɔ:

*«Ban̄ ŋa na'a ba saa wan̄ u maama baa baman̄ dede,
ba ka da-yo,
aa baman̄ saa naa nu u maama da,
ba ka suɔ ma yaan̄ga-i.»‡*

Wuɔsaan̄gu man̄ dii Pol gbeini-na

²² Maacen̄ daama yaa taa ma bella-miε a ce mi saa gbãa kã ka ne-na.

²³ Fiεfiε-i-na ma t̄iε terien̄ daaku-na. Miŋ duɔŋ ta mi taara da mi kã ka ne-na ku daa bien̄a b̄oi.

²⁴ Mi ka kã Esipanyi. Mi kãmma-na, mi ka yiεra na terien̄gu-na a ce yinni cell̄e baa-na aa suɔ cor, ku yaa mi huɔŋga ka f̄ε. Aa mi hil mi ne na kakãyan̄gu yaa-i da mi gbãa ka cor baa mi h̄umelle-i.

²⁵ Dumand̄ε-i-na, mi kã *Yerusalemu da mi ka hã Diilon̄-d̄un̄-baamba-i p̄ɔpuɔrun̄gu.

²⁶ Diilon̄-d̄un̄-baamba man̄ Maseduɔni-i-na, baa baman̄ dii Akayi-i-na, ba naan̄ gbein̄a da ba kãyã Diilon̄-d̄un̄-baamba man̄ nawalaamba-i

‡ 15:21 Isayi (Ésaïe) 52.15

Yerusalemu-i-na. Mi kã baa congoruonɔgu fanɔgu yaa-i.

²⁷ Ku dɔlaanu ba yaa-i ba ce-ma. Aa ma cemma faa, baa naa saaya ba ce-ma. Baa naa saaya ba ce-ma yun haku-i nuɔ-i? *Yuifubaa-ba man hũyãa Yesu maama-i, ba calaa ba Diilonɔ-hũmelle-i baa *niɛraamba-i; niɛraamba saaya ba bi cal ba nagãɔ-niini-i baa bafamba-i ke!

²⁸ Da mi ji bãl baa mafamma-i, da mi gbãɔ kã ka hã-ba congoruonɔgu fanɔgu-i, mi pãɔ bie Ɛsipanyi hũmelle a ka yiɛra na terienɔgu-na aa suɔ cor.

²⁹ Mi suyaa miɛ da mi hi na terienɔgu-i, *Kirsa ka silaa ce baa-ye cor.

³⁰ Tobin namaa, miɔ ka taara kuman na wulaa, ku yaa daaku: Niɛɔ Itienɔ-i Yesu-Kirsa-i baa *Diilonɔ-Yallenɔ diyaa nelnyulmu man i hɔmmu-na, aa na ta na cãrã Diilonɔ-i na hã-mi, a kãyã-miɛ mi malunɔgu-na.

³¹ Cãarãɔ Diilonɔ-i u kor-mi *Yude aɔnyagarmantaamba nammu-na, aa miɔ kãɔ baa pɔpuɔrunɔgu man Yerusalemu-i-na, Diilonɔ-dũɔ-baamba ka hũu-ku mi wulaa.

³² Mafan da ma ce, mi ka hi na terienɔgu-i baa hɔfɛlle, aa Diilonɔ duɔ siɛ, mi kaa bi da fiisa cellɛ.

³³ Diilonɔ-i Hɔfɛllentienɔ waa baa-na hiere. Ma ce dumaa.

16

Jaalupãlle

1 Mi ka dii i tũɔ-i Febe-i na nan-na, u ce Diilon-*maacemma-i* u kãyã Diilon-dũŋ-baamba man Sãŋkire-i-na*.

2 Duɔ kã, na ne Itienɔ-i aa na bel-o fafamma ŋaa man saaya ma ce dumaa Diilon-dũŋ-baan mie i hɔlma-na. Kuman maama-i da ma waa-yuɔ, na kãyã-yuɔ baa ku bɪŋkũŋgu-i. U kãayã nuɔmba bɔi, halle mei fere man daami-i.

3 Mi jaalaa Pirsika-i† baa Akilasi-i, ba yaa mi namaacenciraamba Yesu-Kirsa suongu-na.

4 Ba hɪerã kuliŋgu-i da ba gbãa hũu muɔŋo-i kuɔ. Mi jaal-ba. Aa mei da-mi-diei sɪ yon. Diilon-dũŋ-baamba man *niɛraan-nileiŋa-na hiere, ba jaalaa-ba.

5 Mi jaalaa Diilon-dũŋ-baamba man tigiin ba cãrã Diilonɔ-i Akilasi ba dumelle-na.

Mi jaalaa mi jienɔ-i Epayinɛti-i. U yaa hũyãa *Kirsa maama-i igɛna *Asi-i-na.

6 Mi jaalaa Maari-i, u vaa u fere baa na maama-i.

7 Mi jaalaa Andorkusi-i baa Yuniya-i. Bafamba-i mei nellen-tobimba. I waa kaso-i-na baa i-naa. Yesu *pɔpuɔrbiemba namba'i bafamba-i, ba kũŋgu dɔlnu nuɔmba-i. Bafamba daa yuŋ-bɪncɔsɪnni muɔ-na Kirsa horre-na.

8 Mi jaalaa Ampilatusi-i, u maama dii kpelle mi huŋga-na Itienɔ horre-na.

9 Mi jaalaa Urbẽ-i, u yaa i namaacencerɔŋo Kirsa suongu-na. Aa bi jaal Sitakisi-i; fuɔ maama bi dii kpelle mi huŋga-na.

10 Mi jaalaa Apelɛsi-i, u pigãan wuɔ u nyaarã Kirsa-i-na.

* **16:1 Sãŋkire:** Nien Pɔpuɔr. 18.18. † **16:3 Pirsika** yerre nande yaa wuɔ Pirsili. Nien Pɔpuɔr. 18.2.

Mi jaalaa Aritobul dumellenj-baamba-i.

¹¹ Mi jaalaa mi nellenj-tobiŋo-i Erodiyɔ-i. Aa jaal Narsisi dumellenj-baamba maŋ hũyãa Itienjo maama-i.

¹² Mi jaalaa Tirfeni-i baa Tirfosi-i. Caan daaba-i ba hãi-i-na, ba vaa ba fεε baa Itienjo maacemma-i. Aa bi jaal Perside-i, fuɔ maama bi dii kpelle mi huɔŋga-na, aa u bi vaa u fεε baa Itienjo maama-i.

¹³ Mi jaalaa Urufusi-i, Itienjo yufellenj-nolŋo-i. Aa bi jaal u nyu-i, uu dii ŋaa meɪ fεε-i mi bi nyu.

¹⁴ Mi bi jaalaa Asɛŋkiri-i, baa Filegɔ-i, baa Ermesi-i, baa Paturobasi-i, baa Ermasi-i baa tobimba maŋ dii baa-ba hiere.

¹⁵ Mi jaalaa Filologi-i baa Yulusi-i, aa jaal Nerienjo-i baa tɔncienjo-i, aa bi jaal Olɛmpasi-i baa Diilonj-dũŋ-baamba maŋ dii baa-ba hiere.

¹⁶ Taa na jaal na-naa fafamma ŋaa cɛduɔŋ-bien namaa.

Bamaŋ dii Kirsa horre-na hiere ba pãa-na jaaluŋgu.

¹⁷ Tobin namaa, jande mi cãrã-nei, Diilonj-hũmelle maŋ maama-i waan baa-na, bamaŋ mielãa-ma, bilaan na fεε kutaamba-na; ba jo baa bɔrɔmma, aa ba pira nuɔmba-i Diilonj-hũmelle-na. Baa na ta na piε kutaamba-i.

¹⁸ Ba sa cãa Itienjo-i *Kirsa-i, ŋga ba cãa ba kusũnni. Ba tãal bamaŋ sa suyaan ku yaanŋa-i baa ba nudɔdɔlle-i.

¹⁹ Namaanjo-i, nuɔmba-i hiere ba suyaa wuɔ na nu Itienjo nuŋgu-i. Terienju fanju-na, ku dɔlnu-miε

baa-na. Nga mi taara na ta na suɔ ʼanfafamma-i na ce-ma aa na baa waŋ ʼambabalma ji kpatalla-nei.

²⁰ Diiloŋo-i Hoʼfɛllentienɔ-i, a saa baa cellɛ, u ka mal *Sitāni-i hā na ce na bāaŋgu-i yuɔ.

Itienɔ-i Yesu u kāyā-nei.

²¹ Mi nabentienɔ-i Timote jaalaa-na, a naara mi nellenɔ-tobimba-i Lusiwusi-i baa Yasō-i baa Sospater hiere.

²² Muɔ Tertusi, mi bi jaalaa-na. Ii dii baa i-naa Itienɔ horre-na. Muɔmei nyegāaŋ Pol seɓe daayo-i hā-yo.

²³ Gawusi bi pāa na jaaluŋgu. Muɔ Pol, mi haraa u yaa nuɔ-i. Diiloŋ-dūŋ-baamba-i hiere ba tigiin fuɔ terien-nu'i ba jaal Diiloŋo-i. Nelle gbeitieratienɔ-i Erati jaalaa-na baa i natobiŋo-i Kartusi-i.

[²⁴ Itienɔ-i Yesu-Kirsa u kāyā-nei hiere. Ma ce dumaa.]

Jaaluperiengu

²⁵ Yaan i tie jaal Diiloŋo-i! Miŋ waŋ *Neldɔdɔlma maŋ baa-na Yesu-Kirsa maama-na, u yaa gbāa ce na yiɛra don u hūmelle-na a saa baa nelma famma-i. Diiloŋo kusūŋgu maŋ naa fuo dii ku domma-na, ku puuriye fiefie-i-na Neldɔdɔl daama yaa nuɔ-i.

²⁶ Diiloŋo maŋ si dii duɔ ji kā terienɔ, u cie u *pɔpuɔrbiemba waŋ u kusūŋgu-i ba seɓebaa-ba-na nuɔmba-i hiere nilɛiŋa-na ba da ba suɔ-ma aa hūu-ma aa ce-ma.

²⁷ Diiloŋo yaa u diei yoŋ nelnurāŋo-i. Yaan i tie jaal-o hɔnniŋ joŋ Yesu-Kirsa barguɔ-i-na! Ma cie!

Diilon-nelma Tobisĩfelenni New Testament in Cerma (UV:cme:Cerma)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Cerma)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cerma

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
5ffe1c98-1ba9-54d8-8f4c-03a7c12fba11